

INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

ATT STRÄVA MOT DET SOM FÖRTRYCKER DIG

**- En kvalitativ studie om homosexuella mäns
görande av maskulinitet**

SQ4562, Vetenskapligt arbete i socialt arbete, 15 hp

Scientific Work in Social Work, 15 higher education
credits

Kandidatnivå

HT 2017

Alice Håkansson och Kim Jansson

Handledare: Anna Hall

Abstract

Heading: To strive towards what oppresses you

Authors: Alice Håkansson and Kim Jansson

Keywords: masculinity norms, homosexual men doing of masculinity, hegemonic masculinity, the heterosexual matrix

This study explored the complex relationship between homosexual men and masculinity norms. By means of critical masculinity theories such as Connell's hegemonic masculinity theory and Butler's heterosexual matrix, we aimed to explore homosexual men's thoughts about and experiences of masculinity. We were both interested in experiences of hegemonic masculinity norms and possible subversive definitions of and approached to masculinity. Methods that were used to collect our data were semi-structured interviews, who later analysed via a thematic content analysis.

Findings showed that our responders define masculinity in relation to normative masculinity, even when they position themselves critical towards it. We see this as a result of the hegemonic masculinity that characterize the society and also affects the gay community which also results in a strive towards it. Furthermore, responders perceived that masculinity norms varies between homosexual and heterosexual men, and responders indicated that the heterosexual matrix, which traditionally involves heteronormative assumptions about sex, gender and desire has transferred into the gay community and generated in a binary norm.

Förord

Vi vill tacka alla de personer som valde att ställa upp som intervjupersoner i vår studie och som på ett generöst sätt delat med sig av sina livserfarenheter. Vi vill även rikta ett stort tack till vår handledare Anna Hall som hjälpt oss och varit ett stort stöd under uppsatsens arbete.

Göteborg, december 2017

Alice Håkansson & Kim Jansson

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
1.1 Bakgrund och problemformulering	6
1.2 Relevans för socialt arbete	8
1.3 Syfte och frågeställning	9
1.4 Avgränsning	9
1.5 Arbetsfördelning	10
1.6 Förförståelse	10
1.7 Uppsatsens fortsatta disposition	10
2. Tidigare forskning	12
2.1 Hegemonisk maskulinitet och attityder till homosexualitet	12
2.2 Homosexuella mäns görande av maskulinitet utifrån samhälleliga normer och ideal	14
2.3 Strategier och praktiker för att uppnå/upprätthålla/utmana hegemoniska maskulinitetsnormer	16
2.4 Sammanfattning	19
3. Teoretiskt ramverk	20
3.1 Kritisk maskulinitetsteori	20
3.2 Den heterosexuella matrisen	21
3.3 Hegemonisk maskulinitet	23
3.4 Intersektionalitet	26
4. Metod och metodologiska överväganden	29
4.1 Metodologisk utgångspunkt	29
4.2 Val av metod	29
4.3 Urvalsprocess	30
4.4 Genomförande av intervjustudien	32
4.5 Bearbetning av empiri	33
4.6 Analysmetod	33
4.7 Studiens tillförlitlighet	35
4.8 Forskningsetiska överväganden	37
4.8.1 Etisk diskussion	38
5. Resultat och analys	42
5.1 Definitioner av maskulinitet	43
5.1.1 Normativa definitioner av maskulinitet	43
5.1.2 Subversiva definitioner av maskulinitet	45
5.1.3 Sammanfattning	46
5.2 Upplevelser av och förhållning till olika normer och ideal kopplade till maskulinitet	47
5.2.1 Heteronorm	47
5.2.2 En homonorm präglad av heteronorm	50
5.2.3 Homonorm	52
5.2.4 Sammanfattning	54
5.3 Strategier och praktiker för att uppnå, upprätthålla normativa bilder av maskulinitet	54
5.3.1 Uppnå och upprätthålla normativa bilder av maskulinitet	54
5.3.2 Utmana normativa bilder av maskulinitet	58
5.3.3 Sammanfattning	59
5.4 Intersektionella perspektiv på maskulinitet	60
5.4.1 Maskulinitet utifrån ålder	60
5.4.2 Maskulinitet utifrån klass	61
5.4.3 Maskulinitet utifrån etnicitet och kultur	63

5.4.4 Maskulinitet utifrån religion	66
5.4.5 Sammanfattning	67
6. Slutsatser och diskussion	69
Referenslista	72
Bilagor	75
Bilaga 1	75
Bilaga 2	76
Bilaga 3	78

1. Inledning

Nedan följer ett kapitel som syftar till att ge läsaren en inledande förståelse för det aktuella ämnet som studien belyser. Kapitlet börjar med en kort bakgrundbeskrivning av maskulinitetsbegreppet, samt den sociala konstruktionen av maskulinitetsnormer. Sedan följer en problemformulering, och därefter studiens relevans för socialt arbete, som sedan konkretiseras i syfte och frågeställning. Avslutningsvis redogör vi för studiens genomförda avgränsningar, arbetsfördelning samt uppsatsens fortsatta disposition.

1.1 Bakgrund och problemformulering

Maskulinitet är ett begrepp som används för att beteckna beteenden, egenskaper och attribut som förknippas med män och konstrueras som manliga. Begreppet är centralt inom genusforskning som inriktar sig på den sociala och kulturella konstruktionen av kön. Maskulinitet kan inte frångå från innehavande av makt och upprätthållande av patriarkala strukturer. Trots att jämställdhetspolitiken går framåt i Sverige har män både ett ekonomiskt, socialt och kulturellt maktövertag i samhället i stort. Detta innebär att en som man tilldelas och innehar privilegier i samhället. Att maskulinitetsnormer kvarstår, trots motstånd från olika håll, beror delvis på att män kollektivt upprätthåller dem genom lojala allianser. I sådana allianser reproduceras mäns överordning bland annat genom nedvärderande av kvinnor och femininitet (SOU, 2014:6).

Dominerande maskulinitetsnormer präglas av heteronormativitet, män förväntas begära kvinnor och maskulinitet konstrueras i motpol till femininitet. Män uppmanas att distansera sig från det som uppfattas som feminint och förväntas uppvisa heterosexualitet, självständighet, dominans, konkurrerande beteende samt fysisk och psykisk överlägsenhet (SOU, 2014:6). Sociologen Raewyn Connell benämner denna typ av maskulinitetsideal som hegemonisk maskulinitet. Genom att sträva efter att uppnå denna ideala maskulinitet och den makt, status och dominans den medför underordnas beteenden, egenskaper och attribut som inte är i linje med den (Herz & Johansson, 2011).

Det är inte bara kvinnor som underordnas utan även män som besitter vad som konstrueras som feminina kvaliteter. Heterosexualitet överordnas homosexualitet, vilket i praktiken leder till att heterosexuella män kan bibehålla sin sociala överordning då homosexuella män utesluts och underordnas hierarkiskt. Utifrån att homosexuella män har underordnats heterosexuella män med den hegemoniska maskulinitetens kraft, så har homosexuella män bildat opposition, en gayrörelse. Oppositionen grundar sig även i det homofobiska förtryck som homosexuella män utsätts för, vilket härstammar från patriarkatets föreställningar kring att homosexuella män inte är maskulina (Connell, 1999).

Dock reser sig en komplexitet här. Som tidigare nämnts kräver hegemonisk maskulinitet alliansbyggande. Den hegemoniska maskuliniteten är beroende av andras erkännande för att vinna legitimitet. Då den hegemoniska maskuliniteten utgör ett idealiserat sätt att vara man på leder detta till att män antingen strävar efter att uppnå den ideala bilden av maskulinitet, eller positionerar sig i relation till den. Den hegemoniska maskuliniteten har historiskt sett inneburit att homosexuella män inte bara har underordnats, utan även marginaliserats, trakasserats och stigmatiserats. Samtidigt finns det forskning som visar hur homosexuella män, trots dessa erfarenheter av förtryck strävar efter att uppnå de ideal som den hegemoniska maskuliniteten förespråkar. Denna forskning visar bland annat hur dessa män aktivt reflekterar över hur de framställer sig själva i syfte att passera som maskulina i enlighet med den hegemoniska maskulinitetens ideal. Exempelvis tar detta sig i uttryck i identitetsskapande då männen söker att förstärka de egenskaper som liknar det hegemoniska maskulinitetsidealet, men också söker en partner som är normativt maskulin (Sánchez & Vilain, 2012). Med andra ord är det den hegemoniska maskuliniteten som både underordnar homosexuella män, men också söker att kontrollera dem.

Med tanke på homosexuella mäns underordnade position i den hierarki som den hegemoniska maskuliniteten skapar finner vi det intressant att studera hur individuella homosexuella män upplever och förhåller sig till maskulinitetsideal. En underordnad position kan bjuda motstånd men den kan också präglas av en strävan att uppnå den överordnade positionens ideal. Vi är intresserade av hur detta kan ta sig uttryck i görandet av maskulinitet.

Vilka eventuella motståndsstrategier och praktiker använder sig individuella homosexuella män av för att utmana den hegemoniska maskuliniteten och på vilket sätt kan de vara delaktiga i att upprätthålla den, är frågor vi ställer oss.

1.2 Relevans för socialt arbete

Vi sammankopplar studiens relevans för socialt arbete till de negativa konsekvenser som den hegemoniska maskuliniteten och maskulinitetsnormer kan resultera i. Den hegemoniska maskuliniteten är ett svåruppnåeligt ideal och sätter stor press på hur män bör och förväntas bete sig, och skapar litet utrymme för att gå utanför normen. Konkretiserat innebär det att män inte tillåts uppvisa egenskaper som uppfattas som feminina, exempelvis sårbarhet, vilket i sin tur kan leda till att män upplever psykisk ohälsa. Repressiva maskulinitetsnormer kan leda till eller förstärka redan existerande sociala problem såsom drog- och alkoholmissbruk, genom de normer som uppmuntrar mäns riskbeteende, eller våld i nära relationer, då maskulinitetsnormer resulterar i att pojkar redan från tidig ålder lär sig att maskulinitet och våld hör ihop, samt att "riktiga män" slåss (SOU, 2014:6). Som socialarbetare möter en ofta människor som av olika anledningar lever i någon form av utsatthet, exempelvis människor som utsatts för våld i nära relationer. Därmed är det relevant som socialarbetare att inneha kunskap kring hur våld kan arbetas med preventivt, men även vilka faktorer som uppmuntrar eller konstruerar våldsbeteenden. Utifrån att homosexuella män har en underordnad position, kan de ses som extra utsatta för maskulinitetsnormers negativa konsekvenser. Därmed hoppas vi kunna belysa dels hur dessa normer får konsekvenser i enskilda individers liv, dels hur motstånd kan tas form genom att studera individuella homosexuella mäns upplevelser av hegemoniska maskulinitetsnormer.

Vidare ser vi det ytterst relevant för en yrkesutövare i socialt arbete att ha ett normkritiskt förhållningssätt och utmana de normer och förväntningar som råder kring kön, genus och sexualitet. Detta då en i mötet med människor riskerar att förstå, tolka och bemöta människor utifrån heteronormativa föreställningar och då istället eventuellt bidra till och reproducera olika former av förtryck. Vilket i sin

tur kan leda till att socialt arbete förstärker redan existerande sociala problem (Mattsson, 2015). Vi önskar således med denna studie bidra till en kritisk reflekterande praktik inom socialt arbete, där inte enbart den enskilda socialarbetaren bör applicera detta normkritiska förhållningssätt, utan även där välfärdsorganisationer, arbetsmodeller och sociala myndigheter implementerar detta i deras organisationskultur.

1.3 Syfte och frågeställning

Syftet med den här studien är att studera homosexuella mäns tankar om och upplevelser av maskulinitet. Vi vill dels undersöka upplevelser av hegemoniska maskulinitetsnormer och dels eventuella subversiva definitioner av och sätt att förhålla sig till maskulinitet.

1. Hur definierar respondenterna maskulinitet?
2. Hur upplever och förhåller sig respondenterna till olika normer och ideal kopplade till maskulinitet?
3. Vilka praktiker och eventuella strategier använder sig respondenterna av för att uppnå, upprätthålla och/eller utmana normativa bilder av maskulinitet?
4. Förekommer det utifrån ett intersektionellt perspektiv, urskiljbara variationer i respondenternas tankar och upplevelser om maskulinitet? Om så är fallet, hur ser dessa variationer ut?

1.4 Avgränsning

Vi intresserar oss för hur män förhåller sig till maskulinitetsnormer, och mer specifikt män som antingen utesluts eller underordnas av den hegemoniska maskuliniteten. Vi är medvetna om att flera olika grupper av män, exempelvis bi-, och transsexuella män samt queermän, exkluderas av den hegemoniska maskuliniteten men med hänvisning till studiens begränsade tidsomfattning fick vi avgränsa oss till män som identifierade sig som homosexuella. Detta för att möjliggöra en mer djupgående förståelse för denna grupps upplevelser av och förhållningssätt till maskulinitetsnormer.

1.5 Arbetsfördelning

Arbetet i den här uppsatsen har vi i största möjliga mån genomfört tillsammans, alltifrån formulering av syfte och frågeställning, till insamling av empiri och redogörelse för slutdiskussion.

Arbetet genomfördes gemensamt med undantag för skrivandet av vissa delar. Denna fördelning gjorde vi med tanke på tidsbegränsningen för uppsatsen. Vid uppdelning av skrivande läste vi och kommenterade varandras texter, detta för att uppnå en så gemensamt producerad text som möjligt.

1.6 Förförståelse

Vi finner det viktigt att konstatera vår förförståelse relaterat till studiens tema. Under vår studietid på socionomprogrammet har vi utbildat oss i hur kön- och genusnormer kan skilja sig mellan människor. Maskulinitetsnormer är därmed ett ämne som vi innan uppsatsens början bekantat oss med och vi har även ställt oss kritiska mot de negativa konsekvenser som dessa normer kan innebära.

Vidare finner vi det även relevant att framhäva att en av oss identifierar sig som homosexuell och man. Det innebär att en av oss har erfarenhet av att förhålla sig till normativa maskulinitetsideal, och vi har även gemensamt diskuterat komplexiteten i ämnet. Vi är medvetna om att ovanstående kan ha påverkat studiens genomförande och vi har därför försökt att i möjligaste mån förhålla oss neutrala i möten med respondenterna, och i bearbetningen av empirin.

1.7 Uppsatsens fortsatta disposition

Efter inledningskapitlet följer en redovisning för den tidigare forskning vi tagit del av. Kapitlet ämnar till att ge läsaren en överblick över de olika aspekter inom maskulinitetsforskning som vi anser varit relevanta för vår studie. Vidare följer ett metodkapitel där vi grundligt går igenom studiens metodologiska utgångspunkter samt olika överväganden som genomsyrat studiens genomförande. Därefter redogörs för studiens teoretiska ramverk och de teorier som legat till grund för vår analys, hegemonisk maskulinitet, den heterosexuella matrisen samt

intersektionalitet beskrivs grundligt. I efterföljande kapitel redogör vi för studiens resultat och analyserar detta. Avslutningsvis diskuteras och kommenteras studiens resultat och analys och förslag ges på vidare forskning.

2. Tidigare forskning

Nedan redogör vi för den forskning vi tagit del av. Vad som bör tas i beaktning är att majoriteten av den tidigare forskning som vi beläst oss i är amerikansk forskning i amerikanska kontexter. Detta då svensk forskning inom området maskulinitet kopplat till homosexualitet inte är lika välutforskat.

I syfte att uppnå ett brett urval av tidigare forskning använde vi oss av olika sökmotorer och sökord. Vi använde oss av databaser som Supersök (genom Göteborgs universitetsbibliotek), Sociology Collection samt Gender Studies Database. De sökord vi använde oss av var “masculinity AND LGBT”, “masculinity AND gay” “strategies AND masculinity”. Sökorden formulerades i syfte att omfatta tidigare forskning utifrån studiens samtliga frågeställningar. Då antalet träffar var relativt högt gjorde vi ett urval, genom att se över forskningens “abstract”, för att sedan grundligt läsa igenom de artiklar vi valt och därefter besluta huruvida vi ansåg forskningen relevant eller inte.

När vi läst in oss på tidigare forskning om vårt ämne valde vi att tematisera den genom att lyfta fram teman relevanta för vår studie. De teman vi har utgått ifrån är:

- Hegemonisk maskulinitet och attityder till homosexualitet
- Homosexuella mäns görande av maskulinitet utifrån samhälleliga normer och ideal
- Strategier och praktiker för att uppnå/upprätthålla/utmana hegemoniska maskulinitetsnormer

2.1 Hegemonisk maskulinitet och attityder till homosexualitet

Det inledande temat vi lyckats urskilja från den tidigare forskning vi tagit del av belyser hur hegemonisk maskulinitet korrelerar med negativa attityder gentemot homosexualitet.

Wilkinson och Cochran (2004) har genomfört en kvantitativ studie i USA där de undersöker huruvida den hegemoniska maskuliniteten inom vilken maskulinitet konstrueras som överordnad femininitet korrelerar med negativa attityder hos

heterosexuella män gentemot homosexuella män. I resultatet påvisas ett samband mellan att starkt värdera och instämma med vissa påståenden angående den manliga könsrollen och negativa attityder gentemot homosexuella män. Dessa påståenden var till exempel att män ska ha en hög status och gott självförtroende, att män ska vara emotionellt, mentalt och fysiskt tuffa samt att män bör undvika aktiviteter som anses vara feminina. Vad som dominerade sambandet till negativa attityder gentemot homosexuella var dock rädslan att uppfattas som feminin. Wilkinson och Cochran argumenterar för att denna antifeminitet handlar om heterosexuella mäns rädsla för att deras sexuella läggning ska ifrågasättas av andra män, och att de ska betraktas som homosexuella. Wilkinson och Cochran hävdar således att antifeminitet är en central aspekt i maskulinitetsskapandet hos män.

Den andra studien vi valt att lyfta inom detta tema är gjord i en svensk kontext (Robertsson, 2003). Robertsson har genomfört en studie om män som arbetar inom kvinnodominerande yrken. Studiens metod var deltagande observation och syftet med studien var att öka kunskapen om hur män som arbetar inom kvinnodominerande yrken upplever köns- och maskulinitetskonstruktioner.

Respondenterna diskuterade och problematiserade den hegemoniska maskuliniteten. De var eniga om att en byggsten inom den hegemoniska maskuliniteten är föreställningar kring homosexualitet, vilka ofta leder till homofobi. Männerna diskuterade att det finns en utbredd rädsla för att uppfattas som homosexuell, vilket innebär att män reducerar sina känslouttryck inför andra män. De menade även att "bögskämt" var ett verktyg för att nedvärdera andra män, i syfte att försäkra sig om och upprätthålla sin egen maskulinitet. Männerna resonerade även kring att det i enlighet med den hegemoniska maskuliniteten råder hierarkiska ordningar, främst ordningar relaterade till klasstillhörighet (Robertsson, 2003).

En av de slutsatser som respondenterna kom fram till var att de trots medvetenhet kring maskulinitetsnormer upplevde att det var svårt att göra motstånd. Att hålla sig passiv och inte ifrågasätta uttrycktes vara ett lättare förfaringsätt. Respondenterna menade att svårigheten att våga och orka förändra

maskulinitetsnormer relateras till det faktum att de män som innehar mest makt i samhället är de män som också försvarar den hegemoniska maskuliniteten och är motståndare till förändring och nyansering (Robertsson, 2003).

2.2 Homosexuella mäns görande av maskulinitet utifrån samhälleliga normer och ideal

Vårt andra tema rör hur homosexuella män förhåller sig till de maskulinitetsnormer och ideal som präglar samhället samt hur de, utifrån dessa, formar sin egen maskulina identitet.

Sánchez, Greenberg, Lui, Vilain och Levant Ronald (2009) genomförde en internetbaserad kvalitativ studie vars syfte var att ta reda på hur homosexuella män definierade en maskulin, respektive en feminin homosexuell man, hur de upplevde att maskulinitetsnormer påverkade deras självkänsla samt deras relation till partnern. Studien visade att männen hade en uppfattning om den maskulina homosexuella mannen som stämde överens med samhälleliga normer kring maskulinitet. Egenskaper som lyftes var bland annat känslomässig återhållsamhet, en atletisk kropp och ett tävlingsinriktat beteende. Den feminina homosexuella mannen förknippades med modemedvetenhet, utseendefixering och ett gestikulerande kroppsspråk. En negativ effekt som uppgavs var känslan av förväntningar från samhället att bete sig traditionellt maskulint, trots att man själv inte önskade bete sig på ett sådant sätt.

Gällande maskulinitetsnormens påverkan på männens relationer uppgav majoriteten av respondenterna att de inte kunde se några positiva effekter, dock flera negativa. En sådan effekt var att männen inte öppet kunde kommunicera och uttrycka sig i den mån de önskade. Normen resulterade även i att många män upplevde att flertalet homosexuella män strävade efter att hitta en maskulin partner samt att de med stor sannolikhet skulle lämna en partner som började uppvisa feminint kodade drag (Sánchez et al., 2009).

Forskning kring homosexuella mäns relation till maskulinitet har berört fenomenet feminitetsfobi vilket innebär en stark motsättning mot det som anses vara feminint. Sánchez och Vilain (2012) beskriver att många homosexuella män

besitter traditionella föreställningar kring vad som är maskulint, och på grund av detta positionerar de sig mot homosexuella män som de upplever vara feminina. Författarna hänvisar till tidigare forskare som förstår feminitetsfobi som relaterat till att homosexuella män har internaliserat negativa idéer om homosexualitet. Med avstamp i det resonemanget vill Sánchez och Vilain undersöka vilken vikt maskulinitet ges bland homosexuella män och även studera om behov av att framställa sig själv som maskulin och huruvida feminitetsfobi är kopplat till destruktiva inställningar till deras egen homosexualitet. Författarna genomförde en internetbaserad enkätstudie där 751 personer som identifierade sig som män, homosexuella och var bosatta i USA deltog.

I resultatet framkommer det att majoriteten av forskningsdeltagarna värderade maskulinitet högt i relation till flera komponenter, såsom det egna beteendet och utseendet, men även den eventuella partners beteende och utseende. Därmed påvisades att vikten av maskulinitet inte endast relaterar till subjektet utan även den person som står i relation till en själv. Även om en uppfattade sig vara maskulin kunde det urskiljas i studien att trots det rådde det en strävan gentemot att vara mer maskulin och därmed mindre feminin. Studien påvisade att strävan och osäkerheten kring huruvida ens beteende var tillräckligt maskulint och föraktet gentemot det som anses vara feminint, med andra ord feminitetsfobin, var de faktorer som korrelerade mest negativa tankar kring ens egen homosexualitet (Sánchez & Vilain, 2012).

I Taywaditeps (2001) studie undersöks vilka bakomliggande faktorer som kan resultera i antifeminitet. Taywaditep framhåller två faktorer som korrelerar med antifeminitet - hegemonisk maskulinitet inom vilken maskulinitet konstrueras som överordnad feminitet samt maskulin medvetenhet, där män redan under uppväxten lär sig att maskulinitet bör präglade deras självuppfattning och sitt personliga koncept.

Taywaditep framhäver att motstånd mot det feminina historiskt sett varit utpräglat, och olika tendenser går att urskilja som strategier för att positionera sig mot feminitet. Queer-rörelsens begynnelse färgades exempelvis av strävan mot

att avvika från den femininitetsstämpeln homosexuella killar blivit tilldelade. Under senare 1900-tal utvecklades en hypermaskulinitet som starkt avfärdade feminitet och bidrog till marginaliseringen och nedvärderingen av feminina homosexuella män. Inom den hegemoniska maskuliniteten nedvärderas främst kvinnor men förtrycket gentemot det feminina drabbar även homosexuella män som kategoriseras som feminina. Homosexuella mäns ställning inom den hegemoniska maskuliniteten blir oundvikligen komplex, då de å ena sidan är män och besitter en hierarkisk samhällelig makt, medan de å andra sidan drabbas i den bemärkelsen att de antingen blir nedvärderade utifrån deras feminitet eller åtminstone tvingas utstå föreställningar kring att de är feminina endast på grund av deras sexuella identitet (Taywaditep, 2001).

Den andra eventuella orsaken till antifeminitet som författaren vill undersöka är den maskulina medvetenheten. Författaren menar att negativa attityder gentemot feminitet kan skapa en förhöjd framträdelse av ens maskulinitet och även medvetenheten kring den. Definitionen av maskulinitet blir avhängig omgivningens åsikter och definitioner, och inte ens egna. Det uppstår en rädsla och oro för vad människor runt om ska anse om en som man och ens föreställningar om vad det innebär att vara man präglas starkt av de stereotypa definitioner av maskulinitet. Det viktigaste är att uppfattas som maskulin av omgivningen. Summerat är antifeminitet ett uttryck för skam över sin egen tidigare feminitet, men också ett uttryck för behovet av en gränsdragning gentemot feminitet för att ge plats åt det eftersträfvansvärda maskulina (Taywaditep, 2001).

2.3 Strategier och praktiker för att uppnå/upprätthålla/utmana hegemoniska maskulinitetsnormer.

I vårt tredje och avslutande tema lyfter vi studier om homosexuella mäns strategier för att uppnå, upprätthålla och/eller utmana normativa bilder av maskulinitet. Vissa av dessa studier har inte enbart fokuserat på män som identifierar sig som homosexuella, utan andra sexuella identiteter har även inräknats.

Wilson, Harper, Hidalgo, Jamil, Torres och Fernandez (2010) undersökte i sin studie hur unga män som identifierade sig som homosexuella, bisexuella och ifrågasättande kring sin sexuella identitet använde sig av olika strategier för att utveckla egna definitioner av maskulinitet och samtidigt hitta balans mellan maskulinitet och femininitet. Studien använde sig av kvalitativa intervjuer där 39 unga amerikanska män beskrev en bred variation av olika strategier. Författarna kunde urskilja och dela in dessa strategier i olika kategorier. Resultat visade att respondenternas syn på maskulinitet överensstämde med den hegemoniska maskuliniteten, vilket uttrycktes genom männens berättelser om att de i tidig ålder fått lära sig att män skulle vara heterosexuella, atletiska, hushållets överman samt att de skulle besitta kontroll och inte uppvisa känslor.

En strategi som identifierades var strävan att ”passa in”, där respondenterna beskrev hur de dolde vad som upplevdes som feminina karaktärsdrag för att uppnå en samhörighetskänsla. I kontrast till dessa två strategier beskrevs en tredje strategi där döljandet av femininitet inte handlade om att dölja ens sexuella läggning, utan snarare om att ”en man ska vara manlig”. Vidare berättade vissa respondenter att de varken försökte dölja sin femininitet eller förstärka sin maskulinitet och ansåg snarare att de hade ”skapat det bästa av båda världar”. Dessa personer ansåg att de hade omfamnat karaktärsdrag som både ansågs feminina och maskulina och på sådant sätt lyckats balansera dessa könsuttryck. Avslutningsvis beskrivs temat ”försöker vara mig själv” som en strategi där uppvisandet av maskulinitet och femininitet inte handlar om att blanda eller uppvisa förväntade könsroller, utan mer att uppvisa motstånd mot dessa normer. Ens karaktärsdrag berodde helt enkelt på hur en var som person (Wilson et al., 2010).

Kjaran och Jóhannesson (2016) gjorde en studie där elva isländska homo- och bisexuella unga män intervjuades. Även i denna studie framkom det att männen använde sig av olika strategier för att hantera rådande maskulinitetsnormer. Författarna använder sig av begreppet ”queer-kapital” vilket beskrivs som sätt att använda sin homo- och bisexualitet för att vinna social status i kontexter som präglas av heterosexualitet och hegemonisk maskulinitet.

Författarna kunde identifiera en strategi som handlade om att medvetet distansera sig från den hegemoniska maskuliniteten. Distanseringen i sig kunde se olika ut mellan olika respondenter, där vissa exempelvis öppet kritiserade synen på könsroller. Denna kritik av könsroller kombinerades ofta med att vara öppen med sin sexualitet, vilket författarna menar då kan användas som queer-kapital. En av respondenterna berättade hur han genom att vara öppen med sin sexualitet kunde öka sin sociala status. Han upplevde att andra uppfattade honom som spännande och att människor var intresserade av att lära känna honom (Kjaran & Jóhannesson, 2016).

Att vara framgångsrik inom ett område har tidigare antagits vara en strategi för att avleda fokus från ens sexuella identitet, och samtidigt hävda sin maskulinitet. I kontrast till det så beskrev vissa respondenter att uttrycka sin sexualitet på ett explicit sätt kunde leda till personlig framgång. En respondent exemplifierade detta genom att berätta att han i ett skolval fick mer uppmärksamhet och därmed fler röster. Författarna menade då att genom att extrovert uppvisa sin sexuella identitet så ökades deras queer-kapital, vilket användes för att höja den sociala statusen (Kjaran & Jóhannesson, 2016).

En strategi handlade om att anpassa sitt beteende för att på så sätt framstå som maskulin, och samtidigt vara öppna med sin sexuella identitet. Feminina karaktärsdrag undveks likväl allt annat som kunde dra uppmärksamhet till deras sexuella identitet. Trots att respondenterna inte önskade någon uppmärksamhet gällande deras sexuella identitet upplevde de ändå det som viktigt att vara öppen med den. De betonade vikten av att rätta sig efter rådande normer kring könsroller och underkasta sig den hegemoniska maskuliniteten för att uppnå ett erkännande som vanliga män bland sina vänner. Genom att agera enligt normen upplevde respondenterna en acceptans bland dessa vänner vilken även här konstruerade queer-kapital (Kjaran & Jóhannesson, 2016).

Ocampo (2012) önskade genom en etnografisk studie belysa hur maskulinitet framställs i olika kontexter. Ocampo valde att studera hur latinamerikanska homosexuella män i USA konstruerade maskulinitet. Ocampo konstaterar att respondenterna gjorde maskulinitet genom att noga tänka på hur de framställde sig själva. Respondenterna var väldigt måna om deras kläder, utseende, hur de

pratade samt vilka sociala kontexter som de associerade sig med. Personerna uppgav att deras framställning av sig själva syftade till att inte uppfattas som feminin, då detta var det minst önskvärda. Etnicitet var en mer central del av deras identitet än deras sexualitet. Att säga att en var "latino" var mycket vanligare än att beskriva sig själv som "gay". Istället användes fraser som "jag dejtar män". En av anledningarna till att männen hade svårt att associera sig med begreppet "gay" var att det ansågs förknippat med en vit feminin homosexuell man. Av samma anledning valde många av respondenterna att undvika vissa platser som ansågs vara dominerande av vita homosexuella män. Detta "vi och dem"-tänkandet resulterade i att respondenterna såg sin egen kultur som ett avståndstagande gentemot den vita kulturen (Ocampo, 2016).

Även i denna studie kunde en se aspekter av femininitetsfobi då männen i studien beskrev sina preferenser när det kom till egenskaper hos partners. Männen framhöll att deras sexuella läggning låg i deras attraktion till det maskulina. Männen beskrev att använde sina partners för att framställa sig själva som mer maskulina (Ocampo, 2016).

2.4 Sammanfattning

Sammanfattningsvis belyser den valda forskningen hur hegemonisk maskulinitet skapar negativa attityder gentemot homosexualitet. Den hegemoniska maskuliniteten utgör en maktordning som är svår att synliggöra och göra motstånd mot. Därmed kan en hävda den hegemoniska maskulinitetens utbredning och makt i samhället. I flertalet av de studier vi har tagit del av beskrivs maskulinitetsnormer ha en begränsande effekt på homosexuella män då de upplever att deras självbild, men även relationer påverkas negativt och det är inte ovanligt att de ändrar sitt sätt att vara beroende på kontext. Forskning visar även en negativ attityd gentemot det som uppfattas som feminint, där en strävan mot det maskulina görs i ett försök att undvika att uppfattas som feminin. Vidare belyste forskning hur homosexuella män använde sig av olika strategier för att på så sätt uppnå, upprätthålla samt utmana den normativa maskulinitetsbilden, något som både ansågs som positivt samt negativt. Vad som återigen bör nämnas är att vi mestadels tagit del av amerikanska studier.

3. Teoretiskt ramverk

I detta kapitel redogör vi för studiens teoretiska ramverk. Inledningsvis situerar vi vår studie på det kritiska maskulinitetsforskningsfältet. Därefter redogör vi för begreppen: den heterosexuella matrisen, hegemoniska maskulinitet och intersektionalitet.

3.1 Kritisk maskulinitetsteori

Synen på män och manlighet har genom historien präglats av den patriarkala ordningen där mäns överordning har essentialiserats och normaliserats. Inom den kritiska mansforskningen lyfts vikten av att studera samt problematisera normativa och överordnade maskulinitetspositioner. Dels för att påvisa maktens fördelning och förfarande, men också för att belysa alternativa förhållningssätt och uttryckssätt för maskulinitet. Herz och Johansson (2011) menar att kritisk mansforskning kan möjliggöra ett belysande av komplexiteten på maskulinitetsfältet, och även dess normerande karaktär. Den kritiska mansforskningen är en del av genusvetenskapen och bedrivs på det feministiska fältet. Den kritiska mansforskningen finner därmed sin relevans då män och maskulinitet i realiteten används för att kategorisera och värdera människor. Inom kritisk mansforskning används maskulinitet som ett teoretiskt begrepp som fångar den sociala konstruktionen av manlighet och män och de praktiker som används för att upprätthålla dessa konstruktioner. Herz och Johansson skriver om Connell och Butler som centrala teoretiker på det kritiska mansforskningsfältet. Deras teoribyggen rymmer teoretiska verktyg som kan användas för att synliggöra komplexiteten i konstruktionen av maskulinitet. Connell (1999) förstår maskulinitet och femininitet som socialt konstruerade inom skapade diskurser i vårt vardagliga samspel, och inte statiska fenomen som finner sitt ursprung i biologiska skillnader. Föreställningar om maskulinitet och femininitet skapas av de sociala strukturer vi lever i, och de kulturella normer som omger oss. Dessa föreställningar leder till att vi internaliserar förväntningar på hur vi ska bete oss, uttrycka oss och uppvisa maskulinitet respektive femininitet. Föreställningar och förväntningar kring vad som anses vara maskulint och feminint skapas alltid i relation till varandra, vilket i sin tur innebär att inom våra kulturella miljöer

existerar maskulinitet och femininitet i en binär, beroenderelation till varandra. Connell formulerade begreppet hegemonisk maskulinitet vilket är ett nyckelbegrepp i den kritiska maskulinitetsforskningen. Vi återkommer till det längre fram i kapitlet.

Butler framhäver ett annat teoretiskt ramverk som beskriver hur kön och genus görs genom aktiva handlingar vilka präglar våra identiteter, något som benämns som subversiv performativitet. Performativitet är, oavsett om det sker genom språket eller fysisk handling, de aktiva handlingar som “gör” kön och genus. Dessa upprepade handlingar skapar våra föreställningar kring kön och genus samt präglar våra könsidentiteter. Redan från födsel menar Butler att samhällets kulturella och sociala regler implementeras och människan förväntas handla därefter för att förstås och uppfattas begripliga. Subversivitet karaktäriseras även det av handlingar. Dessa handlingar ses dock, i motsats till performativitet, som handlingar präglade av motstånd mot samhällets stabila och statiska kön- och genusföreställningar. Det typiska exemplet på personer som uppvisar subversivitet är transpersoner, transvestiter och drag queens/kings de utmanar samhällets normer och ideal kring kön och könsuttryck. Subversiv performativitet blir således alltså motståndshandlingar mot de aktiva handlingar som gör kön och som samhällets sociala och kulturella regler uppmanar medborgarna att följa. Då kön, som Butler menar följs av genus och begär blir subversiv performativitet relevant även när en belyser homosexuella män och framförallt uppfattningen om homosexuella mäns femininitet och maskulinitet (Ambjörnsson, 2016). Begreppet är en del av Butlers teori kring den heterosexuella matrisen som beskriver hur heterosexualitet konstrueras som det eftersträvarsvärda och enda alternativet som tillhandahålls. I praktiken leder detta till en exkludering av sexualiteter och identiteter som inte ryms inom heteronormen (Butler, 2007).

3.2 Den heterosexuella matrisen

Vi väljer att framhäva den heterosexuella matrisen som teoretiskt verktyg då den belyser komplexiteten mellan kön, genus och begär. Den innehar även ett heteronormativt elementet, vilket blir intressant att framhäva då vi i vår studie fokuserat på personer som på olika sätt avviker från heteronormen.

Den heterosexuella matrisens grundantagande är att tre faktorer - kön, genus och begär - existerar i relation till varandra och att samtliga är kulturellt konstruerade. Butler uppmanar till en kritisk reflektion över feminismens syn på dessa begrepp då hon menar att det råder en heterosexistisk fördom kring dessa, trots att feminismen kritiserar samhällets sexualitet- och könsstrukturer. Enligt Butler antar feminismen att en person föds med ett biologiskt kön, och detta ses som primärt och grundläggande. Butler problematiserar hur genus sedan ses som den kulturella aspekten av könet och menar att det binära genussystemet implicit bevarar föreställningen om att genus står sekundärt till könet. Självt menar Butler att genus inte bör ses som en efterlikning av kön och ställer sig frågan huruvida kön, likt genus, inte alltid handlat om en kulturell konstruktion. Den heterosexuella matrisen möjliggör en utökning av förståelsen för hur kategorierna maskulinitet och femininitet skapas i den sociala verkligheten, samt hur den binära beroenderelationen konstruerar det polära förhållandet mellan maskulinitet och femininitet. Den heterosexuella matrisen är även ett försök till att förstå varför och på vilket sätt en kropp upplevs bekönad, alltså vad som ligger till grund för huruvida en person upplevs manlig eller kvinnlig (Butler, 2007).

Butler menar att kön, genus och begär ses i relation till varandra i den mån att det kön som tillskrivs en vid födseln, det biologiska könet, får konsekvenser för hur en förväntas göra genus. Kön kopplas till genus vilket i sin tur antas medföra begäret till det motsatta, det binära, således uppstår en bekönad sexualitet (Butler, 2007). Edenheim (2005) som analyserar den heterosexuella matrisen i sin avhandling menar att denna självverkande treenighet leder till att en man som går emot normen, det vill säga begär en annan man, därmed inte endast förväntas bete sig kvinnligt eller feminint, men även antas uppleva sig själv som kvinna. Edenheim menar att detta är den heterosexuella matrisens logik och att den ständigt lyckas passera obemärkt, genom att den konstrueras som naturlig och essentiell.

Butler menar att rådande dominerande diskurser konstruerar och reglerar vår syn på kön, genus och begär. Att diskurserna är dominerande är anledningen till att föreställningen inte ifrågasätts och därmed lyckas passera obemärkta.

Föreställningar om kön, genus och begär, eller sexualitet, är således en effekt av diskursen och de legitimeras av ett maktpolitiskt system som präglas av påbud och förbud. Detta i sin tur säkrar en obligatorisk heterosexualitet som fastställs inom samhällskulturen (Butler, 2007). Genusordningen så som den tar sig uttryck via den heterosexuella matrisen medför exkluderings- och inkluderingsprocesser. Vissa personer blir begripliga som subjekt medan andra, till exempel homosexuella män, bryter mot den heterosexuella matrisens logik och därmed kommer att exkluderas. Den heterosexuella matrisen producerar således förbud och det är genom dessa förbud som samhället skapar sig en förståelse och begriplighet av kroppar. Makt, subjekt och diskurser har enligt Butler en relation till varandra då makten och kunskapen är en central del i människans förståelse av kroppar. Butler menar att förståelsen, eller subjektifieringen, som sker med den heterosexuella matrisen inte kan ske utan en viss kunskap och att en samtidigt inte kan hävda denna kunskap utan att inneha makt. Det krävs att en innehar det som uppfattas som legitim kunskap om kön och genus för att möjliggöra subjektifiering, och denna kunskap går inte att hävda utan en viss typ av makt. Vidare är det diskurser som reproduceras genom och av subjekt men det förhåller sig även åt motsatt håll då subjekt reproduceras genom och av diskurser (Edenheimer, 2005).

3.3 Hegemonisk maskulinitet

För att skapa vidare förståelse för maskulinitet och dess komplexitet har vi valt att använda oss av Connells teori om hegemonisk maskulinitet. Detta för att teorin fångar och belyser maskuliniteters variationer och kontextbundenhet.

Connell (1999) beskriver att maskulinitet har en diversifierad karaktär, vilket innebär att konstruktioner av maskulinitet samspelar med andra faktorer såsom ålder, etnicitet och klass. I praktiken innebär det att konstruktionen av maskulinitet i en västerländsk kontext både skapas i relation till kvinnor, men också i relation till en icke-västerländsk maskulinitet. Connell menar att om en begränsar sig till att studera maskulinitet utifrån dess komplementära, polariserade relation till femininitet, försummas andra strukturer som är centrala i konstruktionen av maskulinitet.

Connell (1999) menar att när en sammanväver de klass- och rasskillnader som existerar inom maskuliniteter, möjliggörs en analys av hur maskulinitet präglas av dominans, allians och underordning. Detta resulterade i teorin om den hegemoniska maskuliniteten, vilken Connell och Messerschmidt (2005) förklarar både belyser praktiska mönster i vår vardag som bekräftar mäns dominans i samhället, men också samhällets förväntningar på maskulinitet och identitetsskapande hos män. Den hegemoniska maskuliniteten har en normerande karaktär, som leder till att män antingen eftersträvar att uppnå den ideala bilden av maskulinitet, eller åtminstone positionerar sig själva i relation till den. Messerschmidt (1993) förklarar den hegemoniska maskuliniteten som den maskulinitet som vid en given tidpunkt, i en given kontext anses vara eftersträvansvärd, och som även organiserar och underordnar alla andra typer av maskuliniteter, eller femininiteter. Messerschmidt (1993) exemplifierar med att den hegemoniska maskuliniteten i ett modernt västerländskt samhälle bland annat kännetecknas av maktövertag, individualism, självständighet, aggressivitet och heterosexism.

Connell (1999) beskriver vidare att teorin om den hegemoniska maskuliniteten även syftar till att belysa skillnader mellan maskuliniteter, och framförallt relationerna mellan olika maskuliniteter. Författaren förklarar att dessa relationer är konstruerade av praktiker som utesluter, exploaterar och trakasserar samt skapar utrymme för att en viss maskulinitet kan höja sig över andra maskuliniteter i samhället. I samband med detta tar den sin plats inom genuspraktiken, då den legitimerar patriarkala ordningar, såsom mäns dominanta position. Den hegemoniska maskuliniteten kännetecknas av denna dominans och auktoritära ställning, och öppnar även upp för att maskuliniteten ska kunna säkerställa och ta sin plats. Connell konkretiserar den hegemoniska maskulinitetens praktiska utformning och hänvisar särskilt till att homosexuella män historiskt sett blivit trakasserade och marginaliserade av heterosexuella män. Homosexuella män underordnas heterosexuella män med hjälp av den hegemoniska maskulinitetens kraft, och utöver marginalisering, stigmatisering och förtryck så leder detta även till att homosexuella män placeras längst ned i genushierarkin. Dessa

homofobiska praktiker och tankesätt är nära sammankopplade till de mest överordnade formerna av maskulinitet, och används som ett verktyg för att bibehålla den sociala överordning som heterosexuella män besitter. Homofobin styrker även den överordnade maskulinitetens definition av vad som anses vara den verkliga önskvärda maskuliniteten, och i samband med det avgränsas den maskulinitet som ses som avvikande.

Connell (1999) understryker även hegemonins normerande standard, vilken män lever upp till på olika sätt. Den manifesta delen innebär att män aktivt utövar och förespråkar hegemonisk maskulinitet, men den mer latent delen står för att tillgodose sig med fördelar av hegemonin. Dessa män är delaktiga i praktiken av hegemonisk maskulinitet i den bemärkelsen att de tar del av den patriarkala utdelningen som erhålls på bekostnad av kvinnors och homosexuellas underordning. Connell och Messerschmidt (2005) menar att det är i detta sammanhang som konceptet kring hegemonisk maskulinitet vinner sin största kraft.

Utöver de som underordnas och de som är delaktiga finns en annan dimension inom genusordningen som präglas av marginalisering. Andra strukturer såsom klass, ålder, etnicitet skapar fler strukturer inom maskuliniteter, vilket resulterar i att etniska minoriteter och underklasser inom maskuliniteten marginaliseras av de mer dominanta. De dominanta maskuliniteterna använder denna marginaliseringsprocess till att auktorisera sin egen dominans inom den hegemoniska maskuliniteten (Connell, 1999).

Connell och Messerschmidt (2005) utvecklade senare teorin om hegemonisk maskulinitet genom att reflektera över hur maskulinitetsnormer på global, regional och lokal nivå, skiljer sig åt och hur dessa nivåer samverkar med varandra. Denna utveckling kan ses som ett svar på den kritik teorin erhållit för att inte på ett tydligt sätt beskriva vilka som representerar och reproducerar den hegemoniska maskuliniteten, samt dess kontextbundenhet. Kritiken beskrev exempelvis att den maskulinitet som en man uppvisar i ett visst sammanhang, motstrider den maskulinitet han förväntas uppvisa i ett annat. Connell bemöter denna kritik med

att hegemonisk maskulinitet inte syftar till en fixerad, statisk maskulinitet, utan till maskulinitet som skiftande från kontext till kontext. Den hegemoniska maskuliniteten kan därmed inledningsvis studeras på lokal nivå, som den konstrueras i sociala, fysiska interaktioner inom familje-, organisations- och umgängessammanhang. På regional nivå skapas den hegemoniska maskuliniteten inom en nations kultur och politik, vilket ofta går att belysa genom att studera diskursiva förhållanden. Slutligen sker en konstruktion av hegemonisk maskulinitet på global nivå, som utspelar sig på en internationell arena som berör världspolitik, internationell företagsamhet och media. Connell och Messerschmidt utvecklar därefter hur dessa nivåer samverkar med varandra. Den maskulinitet som befästs på regional nivå konstrueras utifrån den kulturella kontexten, vilken formar den maskulinitet som är på lokal nivå då den sätter ramar för vardagliga konversationer i vardagliga interaktioner. Den regionalt skapade maskuliniteten tillhandahåller därmed kulturella medel för maskuliniteten som regerar på lokal nivå. Den lokala och regionala hegemoniska maskuliniteten skapas i sin tur under den globala maskuliniteten, vilken har visat sig nå regional och lokal maskulinitet genom exempelvis internationell migration. Connell och Messerschmidt menar att när en studerar hegemonisk maskulinitet på dessa olika nivåer belyser det innebörden av kontextbundenheten utan att se på världen bestående av oberoende, isolerade kulturer och diskurser.

3.4 Intersektionalitet

För att möjliggöra en kontextualiserad analys har vi i vår studie valt att applicera ett intersektionellt perspektiv på vårt material för att se huruvida tankar om och upplevelser av maskulinitet skiljer sig åt beroende på ålder, klass, religion, kultur och/eller etnicitet.

Mattsson (2015) liknar intersektionalitet vid en skärningspunkt där olika maktstrukturer och kategorier korsar och påverkar varandra. Mattsson menar att det inte går att betrakta ett fenomen utifrån endast en faktor och menar att en behöver bredda sin analys för att således möjliggöra ett holistiskt perspektiv. Intersektionalitet syftar till att belysa kategorier som kön, sexualitet, etnicitet och klass samtidigt som dessa kategorier måste ses i relation till varandra. Mattsson

menar att det råder en inbördes relation mellan dessa kategorier och att de existerar i ett beroendeförhållande. En intersektionell analys bidrar även till att, utifrån dessa kategorier, belysa hur orättvisa skapas mellan och inom olika grupper. Att begreppet kategori används förklaras genom att beskriva hur människor placeras in i olika fack för att skapa en logik för betraktaren. Personen tilldelas sedan olika egenskaper beroende på vilken kategori en anses tillhöra. Kategorierna består således av föreställningarna om deras innehåll.

Samhället präglas av maktstrukturer. Genom våra institutioner, handlingar, diskurser och språk upprätthålls samt reproduceras skillnader mellan grupper och kategorier av människor. Därtill konstrueras en hierarkisk ordning mellan dessa grupper. Dessa maktstrukturer existerar på en makronivå och blir de svåridentifierade, de upplevs som abstrakta och skilda från individens självupplevda verklighet (Mattsson, 2015).

I vår studie har vi valt att avgränsa oss till en intersektionell analys där kön, sexualitet, ålder, klass, och etnicitet beaktas. Nedan följer en redovisning för hur och varför dessa kategorier anses relevanta för vår studie.

Krekula, Närvänen och Näsman (2005) lyfter hur intersektionella analyser sällan belyser ålder som en kategori. Författarna menar att ålder har en minst lika stor inverkan på maktförhållande mellan människor i form av social uppdelning och segregering som andra kategorier. Författarna uppmanar forskare att applicera en åldersaspekt i intersektionella analyser, dels för att påvisa hur maktstrukturer påverkar människor olika beroende på deras ålder, men även för att belysa olika generationers upplevelse av fenomen då dessa kan skilja sig.

Klass ses ofta utifrån en ekonomisk aspekt, däremot beskriver Mattsson (2015) hur klass i ett intersektionellt perspektiv bör ses mer komplext. Klass kopplas till Bourdieus olika typer av kapital som människan använder sig av för att således höja sin klasstillhörighet och status i grupper. Förutom det ekonomiska så belyses det kulturella kapitalet vilket erhålls genom kunskap och smak om kulturella ting som teater, musik, men även genom utbildning. Vidare lyfts det sociala kapitalet som består av ett starkt socialt nätverk med betydelsefulla kontakter vilka kan

bistå en att erhålla makt. Avslutningsvis förklaras en sista typ av klasskapital, det symboliska där Mattsson insinuerar att ovanstående kapitals värde är bundna till olika kontexter, där vissa typer av kapital snarare stjälpes än hjälper en person i sin strävan mot högre status.

Etnicitet beskrivs som ett svårdefinierat begrepp och Mattsson problematiserar hur det ofta används som synonym till kultur. Vad begreppen har gemensamt är att båda används för att beskriva en grupps normer och värderingar samt att de skapar en känsla av identitet och gemenskap. Kultur beskriver ofta seder och vanor samt de sociala regler gällande beteende som sätts inom en viss grupp där religion och kulturella symboler även inkluderas. Etnicitet ses således som ett mer begränsat begrepp kopplat till individens upplevelse av identitet och grupptillhörighet där faktorer som födelseland, språk, religion samt känslan av en gemensam historia spelar in. Varför etnicitet och kultur blir aktuellt i en intersektionell analys förklarar Mattsson genom att belysa postkolonialism, vilket bygger på antagandet att det västerländska samhället fortfarande är starkt präglad av kolonialismen och belyser hur rasistiska stereotyper konstrueras och reproduceras (Mattsson, 2015).

En intersektionell analys består av flera olika teorier kopplade till specifika kategorier som med hjälp av teorierna bryts ner för att skapa en förståelse för den enskilda kategorin. Det är först när en förstår hur och varför maktstrukturer påverkar kategorin som den kan sättas in i ett sammanhang och kombineras med andra kategorier för att således skapa en förståelse för hur olika kategorier samspelar och konstrueras i relation till varandra (Mattsson 2015).

4. Metod och metodologiska överväganden

I följande kapitel kommer vi att redogöra för våra metodologiska överväganden. Kapitlet behandlar vårt metodval, vårt tillvägagångssätt vid insamling av empiri, genomförandet av studien samt etiska överväganden.

4.1 Metodologisk utgångspunkt

Vår ontologiska-, epistemologiska- och metodologiska utgångspunkt präglas av fenomenologi, vilket kännetecknas av att vår syn på verkligheten relateras till att den sociala världen konstrueras inom interaktioner och skapas av mänskliga handlingar (David & Sutton, 2016). Vår fenomenologiska ansats blir även lämplig eftersom den syftar till att skapa förståelse för sociala fenomen utifrån individers självupplevelse, då den enligt Kvale och Brinkmann (2014) utgår ifrån att individers uppfattningar av världen är relevanta kunskaper. Kvalitativ forskning som färgas av fenomenologi byggs vanligen upp av semistrukturerad intervjumetod, vilket även vi använt som tillvägagångssätt vid insamling av empiri. Den fenomenologiska ansatsen söker med hjälp av en semistrukturerad intervjumetod att förstå teman ur en vardaglig kontext med intervjupersonens egna ord, för att därefter tolka de fenomen som beskrivits. Att förhålla oss till fenomenologi som ontologisk- och epistemologisk metodologi blev även lämpligt i den bemärkelsen att den strävar efter att söka mening, förståelse och djup hos mänskliga aktörer i en social verklighet. Kvale och Brinkmann förklarar att en ontologi, epistemologi och metodologi som färgas av ett fenomenologiskt perspektiv vanligtvis medför ett intresse för kunskap kring de kontextuella, narrativa, språkliga och relationella aspekterna av verkligheten.

4.2 Val av metod

Vi har i vår studie valt att använda oss av intervjumetod. Detta då ett sådant tillvägagångssätt bäst lämpar sig för att fånga människors subjektiva upplevelse av ämnet som vi önskar utforska (Kvale & Brinkman, 2014). De självupplevda erfarenheter som vi önskar ta del av kräver mer djupgående svar än vad som

möjliggörs i kvantitativa studier. En intervju kan vara mer eller mindre strukturerad, beroende på den typ av data en önskar erhålla (David & Sutton, 2016). För att lägga fokus på intervjupersonernas egna historier, men samtidigt inte frångå studiens syfte utformades en intervjuguide utifrån olika teman vilket möjliggjorde att följdfrågor ställdes utifrån respondenternas svar (se bilaga 2). Denna design, där forskaren själv kan göra avvikelser från intervjuguiden, kan beskrivas som en semistrukturerad intervjumetod. En semistrukturerad intervju söker även efter att förstå och beskriva centrala teman i intervjupersonernas sociala verklighet, där det kvalitativa innehållet värderas framför det kvantitativa. Vidare landar fokus vid att erhålla detaljerade beskrivningar, och urskilja variationer och nyanser (Kvale & Brinkman, 2014).

Vi har en abduktiv ansats vilket kan ses som en kombination av de två dominerande ansatserna, det vill säga induktion och deduktion. Larsson (2005) beskriver att en abduktiv ansats innebär att en växlar mellan teoretiska antaganden och den insamlade empirin, där båda delarna påverkar varandra. Empirin analyseras och betraktas utifrån teoretiska grunder för att söka mönster som inte hade kunnat upptäckas utan teoretiska ansatser. Vi har således i våra intervjuer förhållit oss öppna inför hur respondenterna kan komma att besvara våra frågor, men samtidigt resonerat i teoretiska banor som sedan testats noggrannare efter att samtliga intervjuerna genomförts. Trots detta anser vi att vi eftersträvat en öppenhet och positionerat oss utforskande vid insamlingen av empirin. Vi har inte på förhand formulerat en hypotesbaserad förklaring till vår empiri, utan sökte att förhålla oss öppna och utforskande under datainsamlingen. Samtidigt hade vi innan analysprocessen påbörjats en teoretisk bild av hur respondenternas svar kunde förstås, för att sedan kunna analysera och konkludera eventuella slutsatser av den framkomna empirin.

4.3 Urvalsprocess

Då studiens syfte var att studera homosexuella mäns tankar om och upplevelser av maskulinitet blev således inklusionskriteriet för att få delta i studien att personen i fråga identifierade sig som man och homosexuell. I överbägandet av antal respondenter fanns ett flertal faktorer att ta hänsyn till. Vi behövde tillräckligt många intervjuer för att kunna identifiera eventuella skillnader och likheter mellan

exempelvis personer av olika åldrar och bakgrunder. Samtidigt behövde vi ta ställning till dels den rådande tidsbegränsningen, dels vår strävan efter utförliga och djupa berättelser om respondenternas upplevelser, något som ett stort antal respondenter kan försvåra.

För att rekrytera respondenter kontaktade vi vänner och bekanta, och bad dem sprida information om studien i deras nätverk. Utifrån det tillvägagångssättet lyckades vi erhålla sex personer som ställde sig positiva till att medverka. Detta tillvägagångssätt kan liknas med det som Bryman (2011) beskriver som kedjeurval vilket innebär att en som forskare inledningsvis kontaktar ett visst antal personer som är relevanta för studiens tema, för att via dem sedan tillfråga fler deltagare. David & Sutton (2016) hävdar att ett kedjeurval innebär att forskarna tvingas förlita sig på kontaktnätets rekommendationer för lämpliga deltagare till studien och därmed kommer att avspegla intervjupersonernas sociala nätverk. I vårt fall innebar det att vi inte hade särskild djup kontakt eller diskussion med de flesta av våra deltagare förrän intervjutillfället ägde rum. Detta för att vi förlitade oss på rekommendationerna vi erhöll för lämpliga intervjupersoner.

Vidare gjordes även försök att nå respondenter via internet. Försök gjordes dels genom Facebook där ett inlägg som liknade informationsbladet lämnades i en grupp för hbtq-personer, dels ett inlägg på ett klotterplank på hbtq-forumet Quiser. Dessa försök gav dock ingen respons. Vi valde även att kontakta RFSLs förbund i Göteborg och fick kontakt med deras administration. Vi presenterade vår uppsatsidé och syfte och blev därefter hjälpta med att de inkluderade information om uppsatsen i deras nyhetsbrev. Detta ledde till ytterligare en respondent.

För att nå en större bredd i vårt urval sökte vi även deltagare med hjälp av ett så kallat selektivt urval. David & Sutton (2016) beskriver det tillvägagångssättet med att en som forskare väljer intervjupersoner utifrån ens egen uppfattning kring vilka som kan lämpa sig för studien. Detta innebar i vår studie att vi sökte hbtq-organisationer som även riktade sig till människor med icke-västerländsk bakgrund. Via en sådan organisation erhöll vi ytterligare två personer som var intresserade av att delta i studien.

Av nio personer som var intresserade av att medverka i studien fick åtta möjlighet att delta. Då en person valde att inte genomföra intervjun resulterade detta i att totalt sju respondenter deltog. Anledningen till att den nionde personen inte fick erbjudande om att vara med i studien var ett resultat av studiens tidsbegränsning.

4.4 Genomförande av intervjustudien

Vi inledde intervjuprocessen med att skicka ut ett informationsblad till samtliga respondenter (se bilaga 3). Informationsbladet innehöll information om studiens syfte, praktisk information om hur intervjun skulle gå till, kontaktuppgifter samt innebörden av deltagandet. Därutöver innehöll informationsbladet även inklusionskriterierna för studien. Vi valde att inkludera kriterierna i informationsbladet för att respondenten skulle bli informerad om de givna premisserna för deras deltagande, och på så sätt undvika eventuella missförstånd.

Intervjuerna ägde rum enskilt i grupprum på Göteborgs universitets campus och varade mellan 30-90 minuter. Inför varje intervju delade vi upp vem som skulle ha huvudansvaret för intervjun i fråga. Den som inte hade huvudansvar, intog en mer reflekterande roll och kunde vid behov komplettera med frågor eller omformuleringar. Denna person hade även huvudansvar för att ljudupptagning fungerade samt att tidsramen hölls. Men tanke på att vi redan innan intervjuerna ägde rum var medvetna om att vi skulle beröra ämnen som kan upplevas intergritetskänsliga erbjöd vi samtliga respondenter att genomföra intervjun via telefon eller chatt. Alla deltagare föredrog dock att mötas för intervjun vilket vi ansåg som positivt då intervjuer som sker i samband med ett mänskligt möte ökar möjligheten för berikade och detaljrika utsagor, och det möjliggör även en mer dynamisk kontext då kroppsspråk och tonfall inkluderas (Kvale & Brinkmann, 2014). Innan intervjun informerade vi om att frågor som upplevdes vara intima eller integritetskänsliga, inte behövde besvaras av respondenterna.

Vi valde att spela in intervjuerna. Detta för att inte behöva anteckna under intervjuernas gång, och således kunna föra ett naturligare samtal och lättare kunna fokusera på det rådande ämnet (Kvale & Brinkman, 2014).

4.5 Bearbetning av empiri

Efter att vi genomfört samtliga intervjuer valde vi att transkribera materialet på tu man hand. Detta för att effektivisera tidsåtgången för varje transkribering. Vi transkriberade allt material verbatim, vilket innebär att inga uttalade ord har uteslutits (Powers, 2005). Detta för att undvika att vi på något sätt skulle förvränga eller modifiera respondenternas utsagor. När vi organiserade det transkriberade materialet behövde vi benämna respondenterna men samtidigt garantera deras anonymitet. Därmed använde vi oss av pseudonymer. Under intervjutillfället tillfrågade vi respondenten ifall hen ville välja pseudonym själv eller om vi skulle välja. Vissa respondenter valde själva medan andra lät oss göra valet åt dem.

4.6 Analysmetod

Vi har valt att använda oss av tematisk innehållsanalys som analysmetod. Bryman (2011) förklarar att en tematisk innehållsanalys innebär att en systematiskt söker efter att tematisera innehållet i intervjun i olika kategorier för att sedan med hjälp av teoretiska verktyg förklara fenomenen. Burnard (1991) lyfter att en innehållsanalys möjliggör en övergripande förståelse för empirin, samtidigt som den berikar. Vid innehållsanalys tematiseras både det manifesta och det latent innehåll. Det latent innehåll kan berika på det sättet att det kan visa på de faktorer och fenomen som ligger under ytan. Att använda sig av en innehållsanalys kan öka transparensen kring studiens metod, då det på ett öppet sätt går att beskriva hur en konkret har gått tillväga och utformat analysdelen.

Vi har valt att framförallt förhålla oss till Burnards (1991) redogörelse för hur en går tillväga vid en tematisk innehållsanalys. Burnards utgår ifrån att forskaren spelar in och transkriberar intervjuer av semistrukturerad karaktär. Efter varje intervju bör forskaren anteckna vilka teman som berörts mest frekvent. Därefter transkriberas intervjun och läses sedan igenom. Under läsningen förs anteckningar för att se vilka generella teman som går att utläsa. Texten läses återigen igenom för att identifiera kategorier, vilket ses som mer specificerat än den generella tematiseringen. I samband med detta undersöker forskaren huruvida vissa

kategorier går att sammanflätas till en för att reducera antalet. Inom dessa kategorier kan en även konstruera underkategorier. Kategorier samt underkategorier läses noggrant igenom och revideras. Eventuellt kan två personer genomföra samma process för att se om liknande teman, kategorier samt underkategorier kan identifieras. När samtliga teman, kategorier och underkategorier har sammanställts läses transkriberingen återigen igenom för att säkerställa att dessa innefattar alla väsentliga delar av intervjuerna. Fortsättningsvis så sorteras delar av transkriberingstexterna in i de valda teman, kategorier och underkategorier. När valda citat har genomgått denna sortering rekommenderar Burnard att intervjupersonerna ska tillfrågas om matchningen är korrekt. Avslutningsvis sammanlänkas teman, kategorier och underkategorier och analyseras slutligen utifrån valda teoretiska verktyg. Utifrån dessa verktyg kan eventuella samband och kontraster utläsas i den insamlade empirin.

I praktiken innebar detta att vi i vår analysmetod, utifrån våra transkriberingar, började anteckna och utläsa vilka generella teman som återkom i våra intervjuer. Det övergripande temat som vi lyckades urskilja var "Homosexuella mäns görande av maskulinitet". Därefter fortsatte vi att beläsa och djupare analysera empirin för att kunna identifiera kategorier som kunde relateras till våra frågeställningar. Detta mynnade ut i fyra kategorier; "Definitioner av maskulinitet", "Upplevelser av och förhållning till olika normer och ideal kopplade till maskulinitet", "Strategier och praktiker för att uppnå, upprätthålla och utmana normativa bilder av maskulinitet" samt "Intersektionella perspektiv på maskulinitetmaskulinitet". Utifrån dessa kategorier bearbetade vi systematiskt varje transkribering för att kunna urskilja variationer inom den aktuella kategorin, för att således kunna identifiera underkategorier (se illustration i analyskapitlet). Efter fastställandet av kategorier och underkategorier läste vi noggrant igenom dem, och en urvalsprocess för att hitta representativa citat för varje underkategori inleddes. Denna urvalsprocess utfördes noggrant och repetitivt, för att således inte gå miste om värdefull data. Slutligen påbörjade vi att analysera respondenternas citat med teoretiska verktyg.

Vi är medvetna om att, då en tematisk innehållsanalys syftar till att identifiera kategorier i den insamlade empirin präglas den processen av subjektivitet. I vår

studie innebär detta att vårt valda tema, kategorier och underkategorier grundar sig i vår subjektiva bedömning av vilken empiri som svarar för vårt syfte och frågeställningar. Vad som kan bli problematiskt är om våra tolkningar inte överensstämmer med respondenternas upplevelser. Vi har därför strävat efter att inte låta våra utvalda citat modifieras på det sättet att de skulle få en annan betydelse när de frånskiljs sina sammanhang.

4.7 Studiens tillförlitlighet

Då begreppen validitet och reliabilitet vanligtvis används vid kvantitativ forskning kommer vi att hänvisa till en alternativ diskussion kring studiers tillförlitlighet. Bryman (2011) menar att det är problematiskt att använda sig av begreppen validitet och reliabilitet i kvalitativ forskning då begreppen bygger på en objektivistisk epistemologi. Istället hänvisar Bryman till Lincoln och Gubas begrepp tillförlitlighet och äkthet, vilka rymmer medvetenhet om att den sociala verkligheten kan uppfattas på olika sätt beroende på vem en frågar.

Tillförlitligheten i en studie delas upp i fyra underkategorier, trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet samt tillförlitlighet. Trovärdigheten i en studie ligger enligt Brymans (2011) beskrivning i huruvida forskaren följt rådande regler kring forskning, samt att resultatet av studien redovisas för den grupp människor som forskningen berört för att de ska kunna bekräfta att resultatet överensstämmer med deras uppfattning av verkligheten. Denna procedur benämns även som respondentvalidering. I vår studie har vi inte kunnat erbjuda respondentvalidering med hänsyn till den begränsade tiden för uppsatsarbetet. Respondenterna har erbjudits att få kopior på inspelade intervjuer samt gjorda transkriberingar men ingen har önskat detta. Resultatet av studien presenterades för respondenterna i samband med publicering. Dock kunde inte, återigen med hänvisning till tidsbristen, resultatet erbjudas innan examination. Således kunde respondenternas eventuella synpunkter på resultatet inte redovisas i diskussionsavsnittet. Gällande huruvida studien tagit hänsyn till rådande regler så kommer detta redovisas utförligt i avsnittet om forskningsetiska principer.

Överförbarhet är ett annat sätt att förhålla sig till det som i kvantitativ forskning vanligen refereras till extern validitet. Inom den kvalitativa forskningen, där fokus oftast ligger på djupet och/eller meningen av människors berättelser, uppmanas forskare istället göra så tydliga och noggranna beskrivningar som möjligt som sedan kan användas av andra forskare och då se om liknande resultat kan överföras på andra kontexter (Bryman, 2011). Som tidigare redovisats har vår studie inte ett syfte att generalisera och vi är medvetna om att vår studie enbart är representativ för aktuella respondenter. Att vårt syfte inte innefattar en önskan om generalisering motiveras med att vår metodologiska utgångspunkt eftersträvar respondenternas subjektiva upplevelse och djup i sina berättelser.

Vidare lyfter Bryman pålitlighet, ett begrepp som rör att studier med kvalitativ karaktär bör ha en total och lättillgänglig redovisning för samtliga delar av forskningsprocessen för att andra således ska kunna bedöma kvaliteten på forskarens val av tillvägagångssätt (Bryman, 2011). För att kunna säkerställa denna princip har vi utförligt redogjort för hur vi har gått tillväga vid insamling av empiri, analys av empiri samt hur vi resonerat kring slutsatser. Vi har strävat efter en transparent redogörelse genomgående av studien, detta för att minimera risken för misstolkning, och eftersträva att förhöja vår studies pålitlighet.

Den fjärde och sista delen i tillförlitlighetsaspekten är studiens möjlighet att styrka att forskaren som bedrivit studien i minsta möjliga mån låtit personliga värderingar eller teoretiska utgångspunkter påverka utförandet och slutsatserna av resultatet (Bryman, 2011). Denna aspekt kan relateras till vår abduktiva ansats. Då abduktionen delvis är uppbyggd av induktion har vi eftersträvat att inte tillåta personliga värderingar påverka studien, medan abduktionen även innebär att vi inlett vår studie med formulerade teoretiska utgångspunkter som färgat oss genom studien. Dock har vi under insamling av empirin förhållit oss så neutrala som möjligt, och därmed inte uttryckt egna värderingar eller ställt frågor med teoretiskt laddat innehåll.

Avslutningsvis lyfts begreppet äkthet som även det innefattar olika delar. Äktheten syftar till att ställa frågor kring studiens forskningspolitiska konsekvenser där bland annat frågor ifall studien ger en rättvis bild av olika

åsikter som kan hittas i den grupp av människor en valt att studera. Därutöver huruvida studien har påverkat respondenternas förståelse för sin sociala kontext och skapar förutsättning för möjlighet till förändring kring det fenomen som studerats (Bryman, 2011). Vi har genom studiens bearbetning strävat efter en variation i respondenternas svar, och därmed inte systematiskt uteslutit vissa utsagor. Då vi ställt frågor kring intervjupersonernas egna uppfattning kring förutsättningar för att förändra vissa problematiska ämnen inom temat anser vi att vi sökt efter att skapa möjlighet för reflektion kring deras kontext relaterat till ämnet.

4.8 Forskningsetiska överväganden

I denna studie har vi förhållit oss till de fyra etiska huvudprinciperna så som de formulerats av Vetenskapsrådet (2002). Nedan följer en redovisning för dessa och hur de har tillämpats i studien.

Informationskravet innebär att forskaren är skyldig att ge tydlig information till respondenten innan hen tackar ja till att medverka i studien. Informationskravet innefattar inte endast information kring studiens syfte, utan även vad respondentens deltagande innebär. Vidare ska respondenten få information om vad som förväntas av hens deltagande, att medverkan är frivillig samt att hen när som helst kan välja att avbryta sitt deltagande (Vetenskapsrådet, 2002). Genom att ha skickat ut ett informationsblad med detaljerad information om studien anser vi oss ha tagit ansvar för att respondenten fått nödvändig information kring studiens syfte, villkor kring deltagandet, inklusionkriterier samt kontaktuppgifter. Vi valde att ge respondenterna så mycket information kring syftet som möjligt då vi ansåg att det inte fanns någon anledning till att dölja delar av syftet.

Det så kallade samtyckeskravet innebär att deltagaren i studien har bestämmanderätt över sin medverkan och möjlighet att avbryta sin medverkan i studien utan att det medför några negativa följder (Vetenskapsrådet, 2002). För att uppfylla detta kriterium informerades deltagarna innan studien ägt rum om deras bestämmanderätt över deras medverkan och rätt att avbryta. Med tanke på att vi hade ett datum att förhålla oss till då uppsatsen skulle examineras, valde vi att i

informationsbladet erbjuda deltagarna att avbryta sin medverkan fram till dagen innan examination. Detta för att deltagarna skulle erbjudas så lång tid som möjligt att bestämma över sin medverkan, men också så att vi skulle ha tid för att hantera konsekvenserna av eventuellt tillbakadragande av samtycke. Vid intervjutillfället fick deltagarna skriva under en samtyckesblankett (se bilaga 1). För att säkerställa deras samtycke på en ytterligare nivå ombads deltagarna att samtycka muntligt, vilket även fångades upp på våra ljudupptagningar.

Att data av etiskt känslig karaktär ska förvaras på ett sätt att den inte riskerar att bli tillgänglig för utomstående är en del av nästkommande princip, konfidentialitetskravet (Vetenskapsrådet, 2002). Då all insamlad data förvarats på lösenordskyddade datorer endast vi haft tillgång till, anses denna aspekt av principen vara uppnådd. Vidare rekommenderas att forskare skriver på en tystnadsplikt, vilket är något som ingick i respondenternas samtyckesblankett. Denna blankett skrev under av samtliga deltagare under intervjutillfället, inklusive uppsatsförfattarna för att försäkra intervjupersonen att kommande uppgifter skulle behandlas konfidentiellt.

Den fjärde och sista principen benämns som nyttjandekravet, och syftar till att den insamlade informationen vi erhåller i och med vår studie, endast får användas i det angivna forskningssyftet. Uppgifterna får inte användas i kommersiella syften eller sammanhang utanför studien. Denna princip har vi tillförsäkrat i och med att vi endast använt insamlad information från respondenterna till vår studie och inga andra ändamål. För att ytterligare försvara nyttjandekravet har vi även här förvarat all insamlad information i lösenordskyddade datorer, och raderat all information, transkribering och ljudupptagning efter uppsatsens examination.

4.8.1 Etisk diskussion

Vidare har flera etiska överväganden krävt reflektion. Vi har låtit respekt för respondenternas integritet samt vår strävan att inte reproducera stigma kring en redan marginaliserad grupp människor vägleda oss i dessa överväganden. Nedan följer de centrala diskussionsområdena kring etik som genomsyrat våra tankegångar.

Inledningsvis har vi reflekterat över att de frågor som vi valde att formulera i vår intervjuguide delvis berörde ämnen som relaterade till djupa och personliga erfarenheter. Vi var medvetna om att en del av frågorna vi ställde till respondenterna kunde vara integritetskänsliga, i synnerhet med tanke på att vi som intervjuare var två okända personer för intervjudeltagaren. Svedmark (2012) beskriver att det är viktigt som forskare att vara medveten om att när en studie berör integritetskänsliga frågor så krävs det av forskaren att hen hittar en balansgång mellan att lyckas beröra känsliga ämnen, samtidigt som en distanserar sig och respekterar människors integritet. Under våra intervjuer sökte vi därmed att med respekt för integriteten ställa frågor som var relevanta för studien och som samtidigt lyckades fånga de personliga och djupa berättelserna som vi faktiskt eftersträvade i studien. I vissa fall kunde vi dock utmärka att respondenterna valde att kortfattat berätta om ett berörande ämne, och i de fallen uppmanade vi inte respondenterna att vidare berätta om ämnet. För att säkerställa att intervjupersonerna inte skulle känna sig tvungna att öppna upp sig kring ämnen som för dem var integritetskänsliga, informerade vi innan intervjun startade att de inte var tvungna att svara på de frågor som de ansåg var för känsliga.

En etisk fråga vi ställts inför som krävt ett ställningstagande är frågan kring risken och nyttan med studien. Inom forskningssammanhang legitimeras studier ofta med att det bidrar till en samhällelig kunskapsutveckling, men i samband med det kan riskerna med forskningen hamna i skymundan. En ofta förekommande risk med forskning inom det sociala arbetets fält är att det finns en risk med att belysa en särskild utsatt grupp, då det möjligen genom belysningen av gruppen kan reproducera stereotypiseringar av den gruppen, och även eventuellt öka det strukturella förtryck gruppen utsätts för (Nygren, 2012). Detta är en etisk aspekt som vi hade med oss i genomförandet av studien. Som tidigare nämnt kontaktade vi olika forum för att hitta deltagare vilket då möjligtvis kunde riskera att vi som forskare bidrog till en eventuell stereotypisering och förtryckande av en samhällelig grupp då en specifik grupp utpekades som attraktivt forskningsobjekt utifrån deras sexuella läggning. Vi reflekterade även över att vi, i och med att vi studerade *dem*, implicit även åtskiljer oss från dem vilket riskerar att öka stigmatiseringen kring en grupp som redan konstruerats som avvikande.

Då studiens metod för att finna respondenter delvis bestod av ett kedjeurval gick det inte undkomma att vissa respondenter, närmare bestämt två personer, hade kännedom om varandras deltagande i studien. Då vi inom ramen för studien önskade göra en intersektionell analys önskade vi även uppges delar av respondenternas bakgrund, såsom yrkesmässig sysselsättning och uppväxtförhållanden. Här vägdes då risken kring att kränka respondentens integritet och anonymitet mot studiens syfte att undersöka eventuella skillnader beroende på andra faktorer än kön och sexuell identitet, alltså nytta kontra skada. Då vi i ett tidigt stadium gjort valet att respondenternas integritet alltid skulle komma i första rum kontaktades därmed berörda personer och fick frågan specifikt om samtycket kvarstod, trots att anonymiteten gentemot andra deltagande kunde äventyras. Personerna i fråga valde att samtycka till fortsatt deltagande, och problemet ansågs således vara löst.

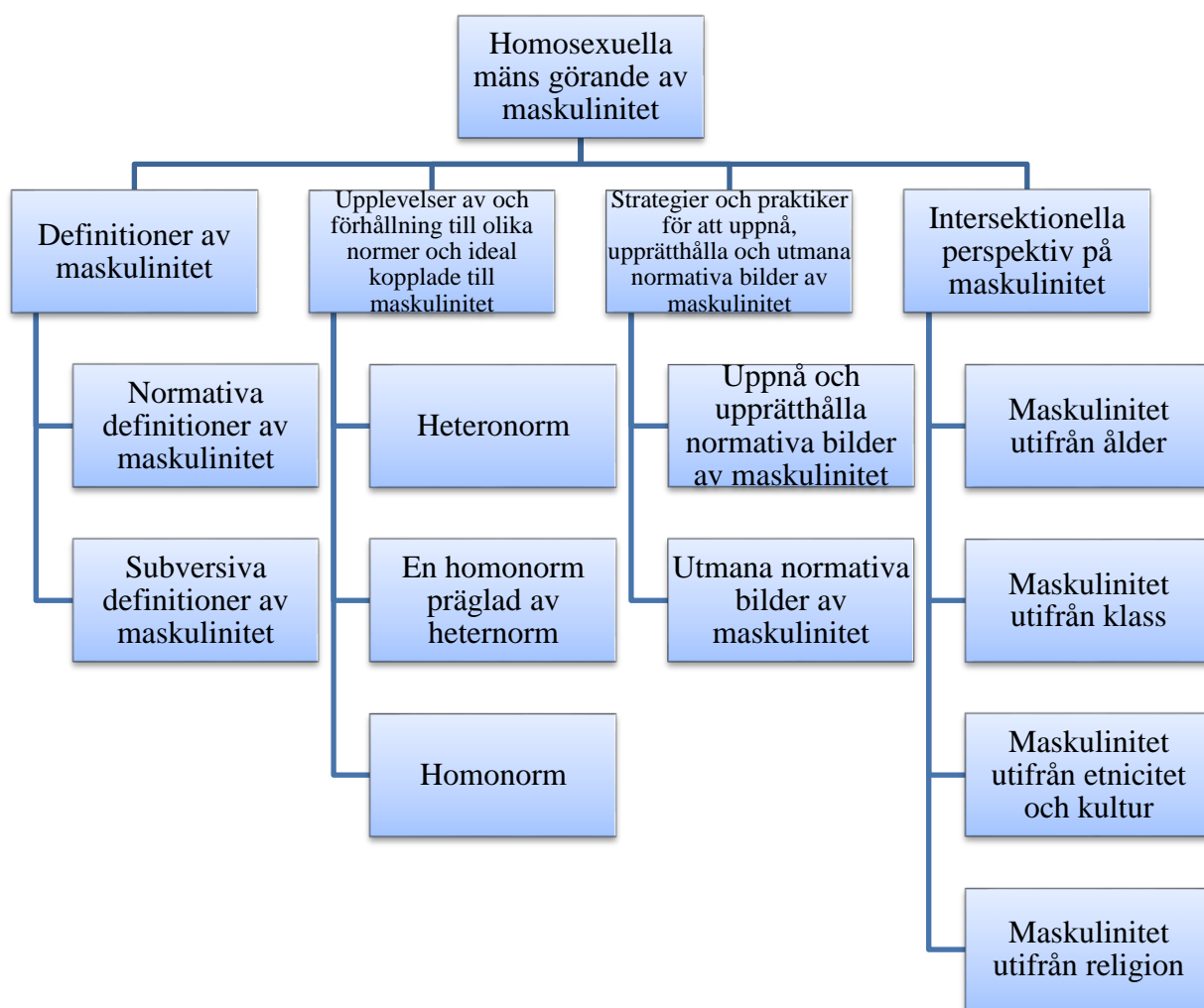
Vidare har vi, i och med valet av metodansats, i största möjliga mån försökt förhålla oss så neutrala som möjligt med egna åsikter kopplat till ämnet under intervjuerna. Vi har ändock upplevt under intervjuerna att vissa respondenter besvarat våra frågor på ett sådant sätt att de antytt var vi står i frågor kring det aktuella ämnet. Bryman (2011) diskuterar hur det inom samhällsvetenskaplig forskning kan vara svårt att undkomma personliga värderingar och att strävan efter ett moraliskt vakuum aldrig kan uppfyllas. Detta då personliga värderingar och åsikter genomsyrar samtliga val i en studie kan en därmed aldrig hävda total neutralitet. I en av intervjuerna kommenterade exempelvis en respondent att vi forskare, i och med våra frågor, kunde ana var vi stod i frågan gällande kritik gentemot maskulinitetsnormer. Vad vi här misstänker är att våra följdfrågor, som är mer spontana och därmed inte lika genomtänkta, kan genomsyras av våra kritiska åsikter kring samhällets normer och ideal kring maskulinitet.

En avslutande etisk reflektion vi haft med oss under studien är den rådande maktdimensionen som utspelar sig när vi som forskare bjuder in en person som deltagare till studien. Skærbæk (2012) beskriver att etik inom forskning även berör ett ansvarstagande och medvetenhet kring hur makt påverkar studiesituationen. Författaren förklarar vidare att det konkret sett handlar om implicita och explicita processer som sker under intervjutillfället, hur vi väljer att

presentera resultatet samt vilka tillvägagångssätt vi väljer för insamling av data. Kvale och Brinkmann (2014) exemplifierar vidare hur maktsituationen kan gestaltas i en intervjusituation. Forskaren innehar makt i den bemärkelsen att hen bland annat besitter vetenskaplig kompetens, och innehar makten över att strukturera, definiera och avsluta intervjun. Utöver det besitter även forskaren ett tolkningsmonopol över de ord som framkommer under intervjun. I enlighet med dessa resonemang har vi under studiens gång dels reflekterat över maktförhållandet som oundvikligen äger rum under intervjun, men vi har sökt att reducera det genom att exempelvis gemensamt med deltagaren bestämt när intervjun skulle avslutas, samt att vi under intervjun inte uttryckt egna teoretiska kunskaper kring ämnet, utan låtit respondenten själv äga sin historia och sina ord.

5. Resultat och analys

I följande avsnitt presenterar vi vår analys av respondenternas utsagor. Kapitlet är strukturerat utifrån de teman, kategorier och underkategorier som vi utformat. Det övergripande temat är “Homosexuella mäns görande av maskulinitet”, som sedan indelats i kategorier och underkategorier. Temat, kategorierna och dess underkategorier tydliggör vi i följande illustration.

Respondenternas utsagor kommer framställas utifrån citat inhämtade från intervjuerna, som sedan analyserats med hjälp av våra teoretiska analysverktyg.

5.1 Definitioner av maskulinitet

Den första kategorin vi redogör för är "Definitioner av maskulinitet". Denna kategori har delats in i två underkategorier; "normativa definitioner av maskulinitet" och "subversiva definitioner av maskulinitet". Vi valde att tematisera materialet utifrån dessa kategorier då vi kunde urskilja hur respondenterna både använde sig av en normativ, stereotyp definition av maskulinitet och även uttryckte en kritik mot denna typ av definition.

5.1.1 Normativa definitioner av maskulinitet

Då en del av våra respondenter uttryckte en medvetenhet kring en normativ bild av maskulinitet och beskrev hur de upplevde samhällets normer kring begreppet relaterar vi det till hur hegemonisk maskulinitet kan användas för att synliggöra samhällets förväntningar kring maskulinitet och hur de sätter ramar för den maskulinitet som i en given kontext anses som eftersträvansvärd. Nedan följer två citat från respondenter som utgick från en stereotyp definition av maskulinitet.

Maskulinitet som den ser ut idag tycker jag är våldsam, för att den inte tar hänsyn till andra i rummet, eller i samhället [...] att någon kliver in och på något vis tar över både fysiskt och verbalt och socialt.

Jonas

Maskulinitet.. Det blir att man tänker på manlighetsbaserad död. Köra för fort och därför köra ihjäl dig, dricka för mycket och därför alkoholförgiftning. Jag tänker när det gäller just maskulinitet så är det mer typ sådär allting som på något sätt kan kopplas till hårt sex och död.

Mikael

Respondenterna uttrycker här deras upplevelse av hur maskulinitet definieras i samhället i stort, definitionen kännetecknas av aggressivitet och våldsamhet. Båda delarna är karaktärsdrag som ryms inom den hegemoniska maskuliniteten, som även anses vara eftersträvansvärda ideal att leva upp till för män. Maskulinitet är något som görs, det finns olika sätt att vara man på, men gemensamt är att alla män tvingas förhålla sig till den hegemoniska maskulinitetens ideal.

Respondenterna uttrycker en definition av maskulinitet som vi relaterar till hur

vissa män på ett manifest sätt förespråkar och aktivt utövar den maskulinitet som deklarerats som ideal inom den hegemoniska maskuliniteten.

När Jonas definierar maskulinitet lyfter han hur män demonstrerar sin överordning genom att inte ta hänsyn till andra i rummet. Detta kan sättas i relation till hur den hegemoniska maskuliniteten genom praktiker utesluter maskuliniteter som anses vara mindre önskvärda, för att på så sätt skapa utrymme för att befästa sin överordning och dominans.

Den hegemoniska maskuliniteten kräver alliansbygge för att erhålla legitimitet, den kräver att män försöker leva upp till hegemoniska maskulinitetsideal, vilket möjliggörs genom att den utsänder maskulinitetsnormer som män förväntas uppnå. Följande respondent beskriver hur maskulinitet uttrycks i ett vardagligt sammanhang och hur män försöker leva upp till de normerande ideal som den hegemoniska maskuliniteten framhäver.

Man anammar liksom klädstil, manér, sätt att prata, allting, spotta snus, dra sexskämt och ja allt vad det är. Så att då får man ju ett utseende, man får en hållning, en utstrålning som säger maskulinitet.

Adrian

De beteenden, egenskaper och attribut som Adrian beskriver som maskulina innehar inte samma mängd våldsamhet och aggressivitet som respondenterna ovan beskrivit. Men med tanke på att alla män positionerar sig gentemot den hegemoniska maskuliniteten, på antingen manifesta eller latent sätt, blir Adrians definition av maskulinitet en representation för den mer latent praktiken. De män som positionerar sig på detta sätt, kan benämnas som delaktiga inom den hegemoniska maskuliniteten, då de uttrycker maskulinitet på ett aningen mindre framträdande sätt, vilket går att urskiljas i Adrians definition då den maskulinitetspraktiken utövas genom normativa, vardagliga praktiker. Dessa män är dock lika delaktiga som de aktivt utövande inom den hegemoniska maskuliniteten då de legitimerar patriarkala överordningar och samtidigt tar del av de privilegier som medförs.

5.1.2 Subversiva definitioner av maskulinitet

Utöver respondenternas beskrivning av samhällets normativa bild av maskulinitet beskrev vissa respondenter hur de själva ställde sig i opposition till detta synsätt och således hade en subversiv definition av maskulinitet. Adrian uttrycker en kontrasterande definition i den bemärkelsen att den kännetecknas av att uppvisa sårbarhet, vilket kan ses som ett stereotypt feminint drag. Jonas ger också en normavvikande definition som kännetecknas av femininitet och mjukhet.

[...] min personliga definition är nog lite vidare, jag, framförallt just när det kommer till att gråta så tycker jag att det är något av det manligaste som finns, att man vågar. Men jag omges ju av bilden av hur man ska vara maskulin liksom, jag har ju den bilden med mig också.

Adrian

Men den maskulinitet som jag tycker är mest attraktiv är ju den där det är män som både uttrycker femininitet eller mjukhet, och värme i en maskulinitet, som handlar om att man tycker om sig själv, och trivs i sig själv, och vågar uttrycka sig kreativt. Och kanske bryta mot mansnormen eller heteronormen.

Jonas

Vad som här blir intressant är när respondenterna hänvisar till sin egna definition av maskulinitet så hänvisar båda till normativa feminina attribut och beteenden, samtidigt som de hävdar att det är en form av maskulinitet. Genom att beskriva maskulinitet på ett sätt som innefattar vad som konstruerats som feminina egenskaper – mjukhet och värme – och feminina beteenden – att gråta – utmanar här respondenterna en normativ förståelse för maskulinitet och också synen på maskulinitet och femininitet som binära oppositioner.

Utifrån Adrians och Jonas ovanstående citat blir det även tydligt att när de adderar egenskaper och attribut som traditionellt sätt konstrueras som feminint till deras identiteter, representeras dessa inte neutrala inom maskuliniteten. Egenskaperna betecknas istället utifrån normativa feminina beteenden, eller om än tydligare i Jonas citat, betecknas som femininitet. Det blir därmed tydligt hur det trots att de

laddar dessa feminint kodade egenskaper och beteende med positivitet och viss önskvärdhet, avskiljer de femininiteten från maskuliniteten. Detta innebär även här en form av binäritet, där egenskaper och beteenden inte kan stå oladdade av maskulinitet och femininitet, utan tilldelas en binär kategori.

5.1.3 Sammanfattning

Respondenternas definitioner av maskulinitet är nära sammankopplade till den maskulinitet som framhävs och förespråkas inom den hegemoniska maskuliniteten. Trots att respondenterna är kritiska mot denna normativa förståelse av maskulinitet tvingas samtliga förhålla sig till den. När respondenterna å andra sidan definierar en maskulinitet som de relaterar till sig själva färgas den av subversivitet gentemot den hegemoniska maskuliniteten, och betonar istället traditionellt feminina attribut, som istället har översatts till maskulinitet. Detta tyder på hur respondenterna inte kan addera traditionella egenskaper och beteenden som konstrueras som feminina, utan att med noggrannhet tillämpa en binär kategorisering. Dessa egenskaper och beteenden som respondenterna adderar till sin identitet, särskiljs istället och ställs i binär opposition till de maskulina delarna av deras identiteter. Detta visar på hur maskulinitet och femininitet som binära oppositioner står statiskt och kan inte beblandas neutralt. Detta resonemang ser vi kontrasterande mot den tidigare forskning vi presenterat som beskriver hur femininitetsfobi används för att stärka sin maskulinitet och tydligt avgränsa sig från vad en uppfattar som feminint. (Sánchez & Vilain, 2012; Taywaditep, 2001). I vår studie uttryckte inte respondenterna samma negativitet när de talade om femininitet, och heller inte hur de stärkte sin maskulinitet genom att uttrycka denna negativitet. Dock ser vi liknande tendenser av avståndstagande gentemot femininitet. Respondenterna uttryckte detta genom att poängtera binäritet när de adderade femininitet i sina identiteter, det kunde inte beblandas med deras maskulinitet. Vi ser därmed liknande nyanser av femininitetsfobi, men som tar sig i uttryck på ett differentierat sätt i vår studie.

5.2 Upplevelser av och förhållning till olika normer och ideal kopplade till maskulinitet

Flera av våra respondenter beskrev hur normer och ideal kring maskulinitet skiljde sig mellan homo- och heterosexuella män. Vi kunde i våra intervjuer identifiera dels beskrivningar av olika normer och hur respondenterna förhöll sig till dessa, men även beskrivningar om hur heteronormativa maskulinitetsnormer påverkat maskulinitetsnormer bland homosexuella män. Underkategorierna har därmed utmynnats i; ”Heteronorm”, ”En homonorm präglad av heteronorm”, samt ”Homonorm”. Lukas beskrev hur han upplevde hur dessa normer kunde se olika ut och hur maskulinitet kunde definieras på varierande sätt.

Jag skulle säga att det finns en maskulin heteronorm och en maskulin bögnorm. För jag tycker till exempel att maskulinitet bland bögar jag känner så värderas mycket, mycket mer det här med att vara smal och muskulös, mycket skäggighet och sånt. Skägget finns ju i heterovärlden också, men jag upplever inte att det i samma utsträckning är så eftersträvarsvärt att vara ett muskelberg [...] hos heterosexuella män så ligger det mycket mer hur man beter sig, det är där ryggdunkarna kommer. Mycket det där hävdelsebeteendet där man trycker ner folk och cat-callar på kvinnor [...].

Lukas

Lukas beskrivning av skillnaderna mellan vad han beskriver som en heteronorm och en bögnorm visar på hur maskulinitetsnormen bland homosexuella män i större utsträckning präglas av fysiska attribut och att en inom heterovärlden uppnår maskulinitet genom sitt beteende gentemot andra. Liknande resonemang går att urskilja i flera respondents beskrivningar. Även om de är av varierande karaktär har en gemensam nämnare kunnat identifieras vilket är att det finns en skillnad mellan en heteronorm och en homonorm vilka vi framhäver nedan.

5.2.1 Heteronorm

Samtliga respondenter som intervjuades hade i någon form kommit i kontakt med en heteronormativ maskulinitet, där vi kunde utläsa tendenser av både den heterosexuella matrisens logik, men också hegemoniska maskulinitetsideal. Felix

berättade om hans erfarenheter från omklädningsrumskulturer inom heterovärlden där en acceptans förelåg trots uppvisandet av feminint kodat beteende och intim kontakt mellan männen.

[...] men de tafsar på varandra och leker med varandra i duschen som är väldigt bögigt, men det är ändå så accepterat för det är så, de blir inte klassade som feminina för att de tar på varandra eller kramas eller på något sätt så.

Felix

Felix beskrivning av omklädningsrumssituationen där heterosexuella män uppvisar, enligt hans mening, homosexuellt och feminint kodade beteenden men trots detta fortfarande anses som maskulina, ser vi en indikation på den heterosexuella matrisens effekt och hur beteenden som inte är typiskt maskulina ändå inte rubbar synen på dessa mäns sexualitet eller maskulinitet. I och med att männen i gruppen, enligt den heterosexuella matrisens logik om att genus och begär följer kön, antar att de begär kvinnor och förmodligen uppvisat maskulint beteende vid andra tillfällen, har de redan accepterats som logiska subjekt inom den heterosexuella matrisen. Vi reflekterar över att denna tillskrivning av männen som heterosexuella subjekt kan ha befästs så djupt att männen, trots uppvisandet av det beteende som Felix beskriver, fortfarande betraktar varandra som maskulina, heterosexuella män. I och med antagandet om ett heterosexuellt begär, ges de mer spelrum i deras genusuttryck vilket kan indikera på att kön och begär spelar en större faktor än genus.

Liam berättade om hans upplevelser från skoltiden och hur han inte kände att han passade in bland de övriga killarna på grund av deras beteende.

Ja alltså det var ju alltid såhär grundskolegrejen med alfahannar som ska slåss mot varandra, och jag hade inget intresse av det, jag tyckte det va så tråkigt och så fult [...] jag drog mig alltid undan och det var liksom, my way to cope with it.

Liam

Liams berättelse vittnar om hur heteronormen och den hegemoniska maskuliniteten redan i tidig ålder påverkar pojkar och resulterar i ett

tävlingsinriktat beteende för att uppnå en högre status i gruppen och betraktas som gruppens "alfahanne" och underordna övriga gruppmedlemmar. Liams citat kan därmed ses som ett uttryck för hur den hegemoniska maskuliniteten genom dominans och aggressivitet underordnar andra maskuliniteter för att behålla sin maktposition i den hegemoniska hierarkin. Därutöver associerar vi Liams citat till den tidigare forskning vi framhåvt som belyser potentiella förklaringar till heterosexuella mäns uttryckande av hegemoniska maskulinitetsnormer. Dessa manifesta uttryck av heteronormer grundade sig i en rädsla att få sin heterosexualitet ifrågasatt av andra män (Robertsson, 2003; Wilkinson & Cochran, 2004). Vi kopplar därmed Liams citat till uttryckandet av heteronormer i skolan skulle kunna vara en följd av en rädsla hos dessa män att uppfattas som homosexuella.

Adrian, som vid ett skede i livet levde i ett förhållande med en kvinna, beskrev hur han upplevde en förväntan från omgivningen att uppvisa en viss maskulinitet i enlighet med heteronormen.

Jag hade ju en period när jag var gift och levde med barn och så, och då förväntades jag ju både av samhället och till viss del även av familjen att ha den manliga rollen, det var jag som skulle gräva i trädgården, och laga bilen. Så att jag tycker det är skittråkigt att skruva med bilar och så men så blev det jag som fick göra det i alla fall, även fast vi liksom låg på samma låga nivå vad det gällde kompetens. Och det var inte jag som experimenterade vid spisen och kom med nya middagsförslag, utan det var hon.

Adrian

Adrian beskriver här hans upplevelse av hur heteronormen nästlade sig in i hans familjerelation, och uppmanade han och hans dåvarande fru att agera utifrån de normativa könsrollerna av man och kvinna. Adrian beskriver att han då fick vika sig och inta rollen som den normativt maskulina mannen, och agera därefter. Vi kan urskilja hur han således uppvisade maskulint kodade egenskaper och beteenden, för att tillförskaffa sig hegemoniskt maskulint kapital att uppvisa för inte bara sin fru, men även för samhället.

Vidare beskriver Jonas hur han förhåller sig till samhällets heteronormativa maskulinitetsnormer och i samband med det ändrar sitt sätt att vara.

Men jag tänker.. jag begränsar mig delvis dagligen, utifrån att jag väljer mitt uttryck, utifrån att slippa bli ifrågasatt, slippa få kommentarer, blickar, att ja.. att man väljer den rollen liksom [...] att man reproducerar utseendemässigt den klassiska gamla bilden av vad en man är, och vad maskulinitet är.

Jonas

Här beskriver Jonas hur han väljer att inta ett anpassat förhållningssätt till de normer och förväntningar som samhället har på män att uppvisa maskulinitet för att undvika att gå utanför de snäva ramar som den hegemoniska maskuliniteten består av. Jonas agerande kan även vara ett uttryck för den heterosexuella matrisens krav på att accepteras som subjekt. I och med att Jonas anpassar sitt uttryck för att undvika att bli ifrågasatt visar han på hur kön, genus och begär behöver stämma överens för att samhället ska kunna nå en förståelse för Jonas som subjekt. Jonas kan således medvetet, eller omedvetet, ha anpassat sitt genusuttryck för att kunna passera som en maskulin, heterosexuell man. Detta påminner om Kjaran och Jóhannessons (2016) studie, som belyste hur homosexuella män anpassar sina beteende för att passera som maskulina och där feminina karaktärsdrag undveks. Genom att rätta sig efter dessa rådande maskulinitetsnormer kan Jonas, likt Kjaran och Jóhansons respondenter, uppnå ett erkännande som "vanliga män".

5.2.2 En homonorm präglad av heteronorm

Några respondenter uttryckte hur de kunde urskilja att maskulinitetsnormer bland homosexuella män präglas av heteronormer. Respondenterna uttryckte att de kände en förväntan, dels från samhället i stort, men framförallt inom gaycommunityt att en antingen skulle uppvisa normativ maskulinitet eller femininitet och då även vara attraherad av det motsatta. Mikael och Felix beskrev hur detta kom till uttryck och Felix berättade även hur han upplevde att samhället antog att homosexuella män både skulle agera och identifiera sig som tjejer.

Att det finns en bild skulle jag vilja påstå att det ska vara en feminin och en maskulin.. och både att folk frågar om det ”vem är vem” och liknande men det finns även en bild att en större kille ska vara med en mindre kille och då ser det bra ut och om man gillar killar så är man nästan en tjej. Man gillar de sakerna som tjejer gillar.

Felix

Alltså det är inte bara just att det måste vara maskulint, utan det måste vara nått av det, antingen maskulint eller feminint, inte blandat. Blanda inte ihop dem, det är sådär, förutom när det är en relation då kan den ena vara feminin och den andra maskulin men som sagt en person får inte vara båda. Men också den här delen med att eh.. som även om man är feminin så är det väldigt intressant för då är det typ, om du är en feminin kille som gillar män så ska du gilla maskulina män, du ska inte gilla andra feminina män.

Mikael

Felix upplevelse av samhällets antagande att homosexuella män känner sig som kvinnor samt har feminint kodade intressen kan ses som ett uttryck för den heterosexuella matrisen där kön, genus och begär står i korrelation till varandra. I och med att Felix begär män kan han därmed förväntas, i enlighet med den heterosexuella matrisens logik, ha ett kvinnligt kodat uttryck och feminina intressen samt identifiera sig som kvinna. Detta för att göra hans begär begripligt i betraktarens ögon. Detta kan kopplas till Taywaditeps (2001) resonemang om att den hegemoniska maskuliniteten leder till att homosexuella män tvingas möta uppfattningar om att de är feminina endast utifrån att de är homosexuella. Detta innebär även att homosexuella män som betraktas som feminina förtrycks eftersom att en grundläggande beståndsdel inom den hegemoniska maskuliniteten är att nedvärdera allt som kopplas till femininitet.

Felix och Mikael upplever att det även inom gaycommunityt råder en logik som liknar den heterosexuella matrisen men där antagandet om korrelationen mellan kön, genus och begär ser annorlunda ut, vikten läggs vid relationen mellan genus och begär. Skillnaden som kan identifieras är när homosexuella män begär män, antas homosexuella män som uppvisar normativ maskulinitet begära män som uppvisar normativ femininitet och vice versa. Detta indikerar på den

heterosexuella matrisens starka makt och inflytande över även homosexuella män. Utifrån dessa resonemang kan vi se tendenser av hur den heteronormativa bilden av maskulinitet även råder bland homosexuella män och därmed bidrar till dess reproducering.

5.2.3 *Homonorm*

I intervjuerna framkom det att respondenterna upplevde att maskulinitetsnormer bland homosexuella män skiljde sig från samhällets heteronormativa normer. Mikael beskrev hur förväntningarna av att uppvisa maskulinitet var mer omfattande bland homosexuella män än bland heterosexuella.

Ja, alltså jag tänker mer alltså dem som kräver att man ska vara mest maskulin det är ju inte heteropersoner, det är ju gaykillar, det är ju där hela kulturen kring "straight-acting", man bara "well that's not a thing" men, "how do you act something you're not?" [...] Alltså maskulinitet är ju typ sådär gudomlighet, det är typ nästan på den nivån [...].

Mikael

Mikaels utsaga indikerar hur det bland homosexuella män skapats en kultur som ständigt kräver en strävan mot uppvisande av en viss sorts maskulinitet. Detta visar återigen på hur den hegemoniska maskuliniteten präglar samtliga män, inklusive homosexuella, och hur vissa homosexuella män, trots deras underordning i den hegemoniska hierarkin, försöker uppnå den ideala maskuliniteten. Detta kan, likt tidigare respondenters utsagor, vara ett sätt för homosexuella män att närma sig samhällets normativa bild av vad det innebär att vara en man. En annan respondent, Liam, beskrev hur han uppfattade att homosexuella män uppvisade normativ maskulinitet för att kompensera för deras underordnade sexualitet.

Grejen är att heterosexualitet, då har du automatiskt ett maskulint kapital för att du är heterosexuell. Men inom den homosexuella världen så försöker de på något sätt make up for it genom att vara väldigt, väldigt maskulina. Och det är nästan lite löjligt för man tänker ju att "du kan försöka hur hårt du vill, men ingen kommer tycka du är maskulin när du har kuk i munnen".

Liam

Liams redogörelse för hur homosexuella män behöver framhäva extra mycket normativ maskulinitet för att kompensera deras "förlust" av heterosexualitet kopplar vi till den heterosexuella matrisen där homosexualitet alltid underordnas heterosexualitet. Liams beskrivning av att en homosexuell man aldrig kan betraktas som maskulin ses som ett uttryck för hur homosexualitet, enligt den heterosexuella matrisens logik, aldrig kan associeras med maskulinitet då begäret av en man alltid kopplas till ett feminint genus och en självupplevd bild av att vara kvinna.

Då respondenterna beskrev att maskulinitetsnormer bland homosexuella män präglas av ett extremt och svåruppnåeligt ideal upplevde flera respondenter att de hade svårt att uppnå dem. Nedan framhäver vi två respondenter som i och med detta förhöll sig kritiska, men även negligerande och nonchalerande gentemot kraven på att uppvisa maskulinitet inom gaycommunityt.

Alltså jag tror att eftersom det inte finns en möjlighet för mig att någonsin passa in, typ sådär då, så känner jag bara "men fuck it", det är typ sådär om jag inte kan passa in, varför försöka?

Mikael

Därför att, jag hade ju med mig från uppväxten att [...] jag skulle vara riktigt maskulin, och sedan har jag ju liksom fått tillåtelse av mig själv att släppa lite grann på det. Så jag är ju mer medveten om det, och försöker själv att hålla mig neutral till det.

Adrian

I Mikael och Adrians utsagor urskiljer vi ett kritiskt förhållningssätt gentemot de normer kring maskulinitet som homosexuella män förväntas uppnå. Detta i form av att respondenten Mikael känner att han aldrig kommer lyckas uppnå normerna och passa in. Hans förhållningssätt till denna exkludering innebär att han inte ens försöker passa in i maskulinitetsnormerna. Detta kan ses i kontrast till den forskning vi tidigare presenterat som beskriver att homosexuella män förändrar sitt beteende då de strävar efter att passa in och känna samhörighet med andra män (Wilson et al., 2010). Mikael's citat blir därmed ett uttryck för att en som

homosexuell man kan känna hopplöshet inför att uppnå maskulinitetsideal, och därmed finna sig i sin underkastade position både i samhället, men också inom gaycommunityt. Adrians citat lyser på ett liknande förhållningssätt, att negligera de maskulinitetsnormer homosexuella män förväntas uppnå. Adrians förhållningssätt utmärker sig dock med att han tillåter sig själv att befria sig från maskulinitetsnormer som råder inom gaycommunityt.

5.2.4 Sammanfattning

Sammantaget kan det konstateras att respondenterna upplever att normer av maskulinitet skiljer sig mellan homosexuella och heterosexuella män, där vissa antyder att maskulinitet bland homosexuella i större mån lägger vikt vid att utstråla maskulinitet genom utseende, i relation till de heterosexuella där beteende spelar större roll i görandet av maskulinitet. Resultat visar även att heteronormen som präglar den hegemoniska maskuliniteten och den heterosexuella matrisen även fått fotfäste bland homosexuella män och således skapat en maskulinitetsnorm där binära oppositioner, maskulint och feminint, åtskiljs och antas begära varandra. Avslutningsvis har även respondenterna visat på hur de varierar sitt förhållningssätt till dessa olika normer. Dels anpassar sig respondenterna och faller in i normativa könsroller, dels känner de en form av hopplöshet gentemot ouppnåeliga maskulinitetsideal vilket i sig bidrar till ett negligerande förhållningssätt.

5.3 Strategier och praktiker för att uppnå, upprätthålla normativa bilder av maskulinitet

Följande kategori behandlar respondenternas utsagor kring hur de upplever att de antingen försöker att uppnå en normativ maskulinitet, eller hur de strävar efter att upprätthålla en normativ maskulinitet som de redan anser rymms inom maskulinitetsnormen. Kategorin innehar underkategorin "Uppnå och upprätthålla normativ maskulinitet" samt underkategorin "Utmaning av maskulinitetsnormer".

5.3.1 Uppnå och upprätthålla normativa bilder av maskulinitet

Respondenterna förhöll sig ödmjuka inför att den maskulinitetsnorm som existerar, trots sina negativa effekter, var något som respondenterna ibland strävar

efter att uppnå. De respondenter som ansåg att de kategoriserades som en del av den normativa maskuliniteten uttryckte vikten av att den inte skulle fråntas dem. Nedan följer ett citat från Lukas, som tidigare beskrivit att han själv har en normativ syn på maskulinitet, och här beskriver hur han praktiserar ett upprätthållande av den maskulinitet han anser är en del av hans identitet.

Så att jag uppfattar även mig själv som liksom den maskulinitetsnormen som finns, att jag passar in i den. Vilket jag kan tycka är då både på gott och ont. Men det är väl mest på ont för att jag tycker att det är en norm som vi behöver bryta. Så att det är väl lite sisådär att jag fortsätter hålla den vid liv. Men sen är det ju sån jag är och den jag alltid varit så det är ju inget spel för galleriet.

Lukas

I ovanstående citat beskriver Lukas hur han själv identifierar sig med den existerande maskulinitetsnormen, samtidigt som han är kritisk till att han bidrar till dess reproduktion och fortlevnad. Lukas utsaga kan ses som ett uttryck för hur den hegemoniska maskuliniteten präglar identitetsskapandet, och bidrar till dess fortlevnad och säkerställandet av dess överordning. Att Lukas uttrycker en ambivalens inför att han passar in i maskulinitetsnormen kan förstås som att han förhåller sig kritisk till det den hegemoniska maskuliniteten innebär i praktiken, att män fortsätter dominera i samhälleliga rum.

Ovanstående citat aktualiserar också de privilegier det kan medföra för män att identitetsmässigt investera i genusordningen. Denna tematik ses även i respondenten Felix beskrivning av hur han resonerar kring att göra normativ maskulinitet.

Det är väl möjligt på någon sån där dejtingapp att man har kanske valt att säga att man gillar idrott och inte typ långa promenader vid stranden fast man gillar det också. Så då säger man att ”jag gillar idrott”. För det gör jag ju också, så det är ju inte en lögn. Att man väljer sport över den långa promenaden för det är ju då kopplat till maskulinitet, att idrott är maskulint.

Felix

I citatet blir det tydligt hur Felix konstaterar att hans traditionella maskulina intressen ges företräde, framför något som möjligen innehar en mer feminin klang. Felix nämner att idrott är maskulint, vilket i sig kan ses som att det i enlighet med hegemoniska maskulinitetstermer, är en del av den maskulinitet som i en given kontext anses eftersträvansvärd, och därmed varför Felix väljer att låta idrottsintresset framträda. Detta kan ses som en strategi för att göra normativ maskulinitet, samtidigt som Felix hävdar att det i sig inte är "fel" av honom att framhäva idrottsintresset, då det inte är en lögn. I ovanstående citat av Lukas och Felix urskiljer vi en slags självhävdelse. Trots medvetenheten kring hur maskulinitetsnormer har etablerats i deras identiteter, är det fortfarande deras rättighet att få vara den de är.

Lukas och Felix hävdande kring deras rätt att äga och skapa sin identitet, trots maskulinitetsstämpeln, är ett uttryck för den press som män erfar i och med den hegemoniska maskulinitetens kraft och övertag i ett samhälle. Den hegemoniska maskuliniteten gör att män antingen eftersträvar att uppnå dess ideal, eller positionerar sig till den, och samtidigt ständigt riskerar en uteslutning av den maskulinitet som överordnas, om en råkar ta ett snedsteg utanför normen. Oavsett mäns medvetenhet kring hur de ständigt ställs i relation till svåruppnåeliga hegemoniska ideal, kan Felix och Lukas citat tolkas som ett uttryck av den självklara pressen som infaller när en strävar efter en ideal maskulinitet, och även ett försök att återta makten kring ens identitet.

I citatet nedan talar Adrian om hur han enligt honom själv uppnår och upprätthåller en identitet som han själv benämner som maskulin.

Jag har ju ett maskulint jobb, och jag har ju hus och hem där jag gräver i trädgården, och lagar hängrännor och sådär, som vilken granne som helst. Så det kan ju se ganska så maskulint ut, och den rollen är jag faktiskt lite nöjd med. Så att, det är möjligt att nyinflyttade får en guidad tur och de pekar på mitt hus och så säger de "där bor en böj", det är mycket möjligt, men målet är att inte det ska ses, att jag inte tassar omkring i fjäderboa och är ute i trädgården liksom.

Adrian

I citatet uttrycker Adrian en medvetenhet kring att han uppnår och upprätthåller normativ maskulinitet, så som den tar sig uttryck i Adrians grannskap. Vidare uttrycker han en medvetenhet att om utomstående skulle förvissas om att han är homosexuell, så skulle maskuliniteten inte vara lika uppnåbar för honom. Han gör maskulinitet på ett sätt som gör att han kan passera som heterosexuell. Att bli sedd som homosexuell beskrivs som ett potentiellt hot mot hans maskulinitet. I samband med viljan att uppfattas maskulin av andra, beskriver han även en ovilja mot att uppfattas som feminin, vilket enligt hegemoniska maskulinitetsresonemang kan ses som ett uttryck för olusten att fråntas sin auktoritet, då femininitet utesluts och underordnas av hegemonisk maskulinitet. Adrians citat kan även relateras till tidigare forskning som visat på hur homosexuella mäns strategier för att göra normativ maskulinitet inte nödvändigtvis handlar om att dölja sin sexualitet utan kan vara utslag av normer kring att män ska vara maskulina (Wilson et. al., 2010). Adrian beskriver att trots grannskapets medvetenhet kring hans sexualitet, är det fortfarande viktigt för honom att uppfattas som maskulin, och inte feminin. I praktiken innebär det att Adrian medvetet uppvisar maskulint kodade beteenden och egenskaper.

Även Mikael beskriver att göra normativ maskulinitet som en medveten strategi. I följande citat berättar han om hur han tonar ned, vad som kan betraktas som feminina uttryck, för att inte bli ifrågasatt av sin pappa.

Det tog ändå ett tag för mig att vara mer feminin i min pappas närhet och sådär, och inte sådär spela på, jag hade inte på mig smink när jag träffade honom, hade inte på mig nagellack. Det var väldigt mycket åt det hållet [...].

Mikael

Connell (1999) talar om hur maskulinitetsnormer tar sig olika uttryck i olika kontexter. Mikael anpassar hur han framställer sig själv då relationen till pappan kräver att Mikael gör maskulinitet på ett visst sätt. I kontexten underordnas femininitet, vilket leder till att Mikael anpassar sig och följer den norm som anses klä alla män.

5.3.2 *Utmana normativa bilder av maskulinitet*

En del av respondenterna talade om olika praktiker och strategier för att utmana rådande maskulinitetsnormer. I detta avsnitt kommer vi att redogöra för hur detta kunde ta sig uttryck. Vi kommer att relatera dessa praktiker och strategier till Butlers teoretiska resonemang kring subversiv performativitet.

Mikael var en av de respondenter som berättade om subversiva sätt att göra kön på. I citatet nedan beskrivs hur han på ett provokativt sätt syftar till att utmana andras normativa föreställningar om kön och genus.

Åh jag älskar att jävlas med dem. Nä men typ såhär jag har mer smink på mig ifall att jag har skägg, så nu när mitt skägg börjar bli längre så måste jag börja sminka mig igen [...].

Mikael

I ovanstående citat beskriver Mikael hur han på ett utstuderat sätt retas med och utmanar rådande maskulinitetsnormer, genom att bära både feminint och maskulint kodade attribut. Vi relaterar Mikaelns beskrivning av sitt förfaringsätt till performativitet och subversivitet. Mikael gör kön på ett sätt som utmanar en syn på femininitet och maskulinitet som varandras motpoler. Genom att blanda feminint och maskulint kodade genusuttryck ställer han den heterosexuella matrisen på ända.

Vidare går det även att koppla Mikaelns citat till subversivitet. I utdraget går det att utläsa att han genom sminkningen, syftar till att utmana och göra motstånd gentemot de maskulinitetsnormer han förväntas uppvisa i det givna sammanhanget. Då subversivitet innebär motståndshandlingar gentemot statiska genusföreställningar, kan en därmed hävda att Mikael genom sminkningen söker att handla motståndskraftigt och utmana traditionella maskulinitetsnormer.

I följande citat uttrycks liknande resonemang, även här beskrivs ett subversivt förhållningssätt till att göra kön, och även vilket alternativ som Jonas anser är att föredra.

Oavsett vart jag kommer så utmanar jag ju oavsett vad jag säger eller inte [...] och det här hänger också ihop med att jag gått från att jag kom ut som homosexuell, men jag börjar tänka att jag nog hellre skulle vilja beskriva mig som queer. För att det öppnar upp för, att få tillgång till både feminina och maskulina traditionella intressen, och sätt att uttrycka sig [...].

Jonas

Vad som går att utläsa i Jonas citat är att han upplever sig utmana maskulinitetsnormer oavsett hur han betar sig. Det relaterar vi till uppfattningen om att homosexuella män är feminina, vilket leder till att minsta maskulinitetsuttryck som uppvisas innebär ett utmanande av de rådande föreställningar om homosexuella män. Jonas menar vidare att en queeridentitet ännu mer än en homosexuell identitet har potential att luckra upp de snäva definitioner av maskulinitet och femininitet, och han beskriver sin queeridentifikation som en strategi färgad av motstånd.

5.3.3 Sammanfattning

Sammanfattningsvis går det att utläsa i respondenternas utsagor att de på olika sätt söker att uppnå och upprätthålla maskulinitet, i relation till den normativa maskuliniteten. Det går dock att göra en distinktion mellan när respondenterna praktiserar detta utifrån sin egen rätt till sin identitet, och när praktiken utformas i relation till någon annans förväntningar. De respondenter som är medvetna om hegemoniska maskulinitetsnormer, men samtidigt anser att de har rätt att äga och skapa sin identitet, hamnar i en konflikt kring vad som har skapat vad. Oavsett hur en väljer att förhålla sig till den konflikten så tydliggörs den hegemoniska maskulinitetens omfattning, då det visar att alla män ställs i relation till den. Vidare framkommer det hur respondenterna upprätthåller maskulinitet i syfte att uppvisa den för andra. Dessa utsagor lyser på hur hegemonisk maskulinitet skapas i en given kontext, och sätter ramar för den maskulinitet som är eftersträvarsvärd. Vad som ingår i båda gruppernas upprätthållande av maskulinitet är att positionera sig emot femininitet för att på så sätt hävda maskuliniteten. En kan därmed se hur avstånd mot femininitet används som verktyg för att befästa sin maskulinitet inför den aktuella omgivningen. Kategorin fångar även hur respondenterna använder sig av strategier och praktiker för att utmana rådande

maskulinitetsnormer. Utmaningspraktikerna utgjordes av motstånd gentemot statiska genuskonstellationer, vilka antingen resulterade i att performativt öka det som betraktades som feminint, eller ett avståndstagande gentemot hela genusuppdelningen av maskulint och feminint, vilket landade i ett alternativt förhållningssätt till identitetstillhörighet.

Avslutningsvis är det alla ovanstående praktiker som med sin vardagliga och maskuliniserande karaktär som skapar utrymme för att den hegemoniska maskuliniteten ska kunna bekräfta sin dominans, och bana väg för patriarkala ordningar att befästa sig.

5.4 Intersektionella perspektiv på maskulinitet

I analysen av våra respondenters utsagor kunde vi identifiera hur andra faktorer än kön och sexualitet präglade tankar och upplevelser av maskulinitetsnormer och ens görande av maskulinitet. Flera av våra respondenter tog upp hur både ålder, klass, etnicitet, kultur och religion hade format deras relation till maskulinitet och således haft en inverkan på deras vardagliga liv. Vi valde därmed att benämna dessa faktorer som underkategorier.

5.4.1 Maskulinitet utifrån ålder

Vissa av respondenterna diskuterade maskulinitet utifrån en ålderaspekt, där de ansåg att normer och ideal inte kunde ses oberoende av ett generationsperspektiv. Lukas upplevde att homosexuella män från en äldre generation än hans egen använde begreppet maskulinitet för att uppmuntra när andra män uppvisade normativ maskulinitet.

Det jag uppfattar är att det finns en väldigt stark korrelation mellan maskulinitet och ålder inom homovärlden faktiskt. [...] det är mycket mer fokus från män som är äldre än vad jag är som har maskulinitetstänk än de som är i min ålder, plus minus några år. .. det är mycket, mycket oftare att man får kommentarer från någon som är 35+ typ såhär ”gott maskulint” alltså de använder verkligen ordet maskulin som om ett adjektiv för att då ge någon en komplimang. Och det får jag ju aldrig höra från någon som är 20, 25.

Lukas

Lukas upplevelse antyder att maskulinitetsbegreppet har en starkare position bland den äldre generationens homosexuella män, än vad det har bland personer födda på 90-talet. Detta skulle kunna tolkas som att medelålders och äldre homosexuella män är mer aktiva i att reproducera normativ maskulinitet. Lukas antyder att han inte upplever samma användning av begreppet från hans egen generation, dock behöver detta inte betyda att samma norm inte existerar. Detta får oss att reflektera över huruvida maskulinitetsbegreppet kan ha övergått från ett manifest begrepp till en mer latent praktik bland yngre. Även Jonas antydde att den yngre generationens språk skilde sig från sin egen.

Jag tror att, unga har lättare att lösgöra sig från mycket av normerna, alltså yngre som kommer ut när de är yngre och kommer ut nu, att man vågar ha ett mer kärleksfullt språk delvis, som man mellan män, homosexuella män liksom.

Jonas

Jonas resonemang kring att den yngre generationens språkanvändning kan kopplas till deras normkritiska förhållningssätt är något som skulle kunna ses som en produkt av en samhällelig utveckling av homosexuellas rättigheter. Upplevelsen av att män numera tillåts ett mer kärleksfullt språk kan även leda till reflektioner kring huruvida män således även tillåts ett mer normöverskridande genusuttryck. Därmed blir detta citat ett uttryck för hur en ålderspekt kan berika en analys av maskulinitet. Resultatet visar hur en medelåldersgeneration använder begreppet som kommentar i positiv bemärkelse, medan hur en yngre generation möjligen kan lyckas lösgöra sig från hegemoniska maskulinitetsnormer.

5.4.2 Maskulinitet utifrån klass

Klass visade sig vara en faktor gällande hur flera respondenter dels kunde utmana normativa maskulinitetsnormer genom aktiva motståndshandlingar, men även hur ens klasstillhörighet tillät en att tänja på sina egna uttryck och således kunna uppvisa mer femininitet i relation till personer med en lägre klasstillhörighet. Adrian, berättade hur klasstillhörigheten i viss mån bistod som en hjälp att bibehålla sin sociala status, trots omgivningens kännedom kring hans sexualitet.

[...] och jag har ju dels en social situation som alla i byn vet ju vem som är läkaren liksom, för det är hög status och sådär, så att jag hade ju en större frihet att kunna göra saker, vara mer feminin i min framtoning och inte bry mig om det där så mycket [...] Visserligen så förlorade jag en del i auktoritet på mitt jobb liksom, för ”han behöver man inte lyssna på, han är en fjolla liksom”, inte så att jag led av det men, det, det märktes. Men samtidigt så hade jag ju den positionen också, en schysst status så är det ju, och då är det betydligt lättare att gå ut och tala om att ”sådär är det, punkt slut”. Eh, så att det underlättar ju helt klart. Man får en yrkesroll som kanske till och med är starkare och mer synlig än den sexuella rollen, eller den emotionella rollen.

Adrian

Adrian berättar här hur hans klasstillhörighet och det symboliska kapital den medför, resulterade i att han inte kände sig lika begränsad i att ständigt uppvisa normativa maskulinitetsegenskaper och således kunde passera som mer feminin utan att behöva reflektera över det. Samtidigt beskriver han hur han delvis förlorar den sociala status som andra läkare innehar i och med att han är homosexuell. Adrians beskrivning av hur hans klasstillhörighet påverkade andras uppfattning av hans maskulinitet påminner även om den tidigare presenterade studien, genomförd av Robertsson (2003), där respondenterna resonerade kring hur en hög klasstillhörighet till stor del stärkte ens position i den hierarkiska ordningen inom den hegemoniska maskuliniteten. I enlighet med Robertssons studie, kan vi härmed utläsa hur Adrians klasstillhörighet stärker hans positionering inom den hegemoniska maskuliniteten vilket innebär större frihet i hans görande av maskulinitet. Samtidigt medför kännedomen om hans sexualitet en reducerad social status.

Därutöver kan Adrians beskrivning av att hans yrkesroll överskuggade hans sexualitet, resultera i att en kan reflektera över huruvida Adrian, medvetet eller omedvetet, i och med sin underordnade sexualitet således strävar efter hegemoniskt kapital inom andra områden. Detta för att på så sätt avleda fokus från sexualiteten, i Adrians fall hans yrke. Detta kan ses i kontrast till den forskning som belyst hur homosexuella män istället framhäver sin sexualitet för att vinna popularitet, personlig framgång, och även förhöja sin sociala status (Kjara & Jóhannesson, 2016). Adrians förhållningssätt skulle därför kunna tolkas som att

han inte förväntar sig samma positiva effekter av att explicit uttrycka sin sexualitet. Detta då han i citatet beskriver att han har erfarenheter av att kännedomen om hans sexualitet innebar en reducering av auktoritet på arbetsplatsen.

Lukas beskrev hur han kunde säga ifrån när hans lagkamrater i handbollslaget tryckte ner på andra lagkamraters maskulinitet genom att sjunga ramsor som antydde att de var mindre maskulina.

[...] har väldigt ofta varit lagkapten, mycket ledarroller överlag [...] Plus att jag kände la att jag tyckte inte att det var riktigt okej att hålla på så mot folk i laget när vi ändå skulle ha en lagsammanhållning. Och sen så hade jag väl den fördelen att jag var relativt stor, rätt bufflig, så att jag hade inga problem med att säga till de här killarna jämfört med kanske någon som inte hade lika hög pondus eller kanske var mindre byggd och liksom hade ett fysiskt underlag. Så att jag hade ändå rätt mycket på min sida för att kunna säga emot och säga ifrån och liksom skälla ut dem efter nota [...].

Lukas

Lukas beskrivning indikerar att han, dels genom sina hegemoniska maskulinitetsegenskaper som ledare och fysisk styrka resulterade i både ett hegemoniskt kapital men även ett socialt kapital som bistod honom i att uppleva en maktposition där han upplevde att han kunde uppvisa motstånd gentemot de andra männen i gruppen. Vad som vidare bör lyftas är att handbollslaget vid tillfället inte var medvetna om Lukas sexualitet. I och med homosexualitetens underordning i den hegemoniska maskuliniteten blir det vidare intressant huruvida Lukas skulle uppvisa samma effektiva motstånd om lagkamraterna varit medvetna om hans sexualitet.

5.4.3 Maskulinitet utifrån etnicitet och kultur

Flera respondenter reflekterade över hur etnicitet och kultur präglar föreställningar om maskulinitet och görandet av maskulinitet. Respondenterna lyfte dels hur hudfärg hade en stor inverkan, men även hur den rådande kulturen inom respondenternas familjer kunde skilja sig från samhällets syn på

maskulinitet. Liam, vars föräldrar var födda i Iran förklarade hur familjens maskulinitetsnormer inte var lika snäva som samhällets.

Hemma var det inte så himla hårt på det sättet att maskulinitet är kulturellt betingat så liksom hemkulturen som jag hade, hade kanske andra förväntningar än vad man hade just ute i samhället. Fysisk kontakt mellan killar var väldigt svårt utomhus men hemma var det inget problem, det betydde ju ingenting [...] Just i västerländska samhällen så är det mycket svårare med manlig kontakt, jag vet inte det är väl den där hypermachoismen och så vidare. Kan tänka mig att andra barn hade svårare än vad jag hade fram tills jag kom ut. [...] när jag kom ut blev det mycket svårare hemma också att vara med mamma, även om den kultur jag växt upp med är väldigt tillåtande till hur man kan vara och så blev alla de sakerna indragna så fort jag kom ut. Jag vet inte om hon hade någon rädsla att andra skulle misstänka någonting ifall jag fortsatte att bete mig som jag gjorde trots att alla andra killar också gjorde det.

Liam

Liams beskrivning kan liknas vid Connells och Messerschmidt (2005) resonemang kring maskulinitet som kontextbunden och varierande där den hegemoniska maskuliniteten konstrueras i relation till icke-västerländska kulturer. Då kultur, enligt Connell och Messerschmidt, bland annat skapas på regional nivå utifrån kulturella ramar som sedan befästs på lokal- eller familjenivå, blir det här tydligt hur Liam behövde anpassa och variera sig i sina uttryck, dels utifrån samhällets snävare syn på maskulinitet, dels utifrån familjens vidare förhållande till begreppet. I relation till den tidigare forskning som presenterats, mer specifikt Ocampos (2012) studie om latinamerikanska homosexuella män, kan både likheter och skillnader mellan Ocampos och vårt resultat identifieras. Likt Ocampos studie vittnar Liams berättelse om hur olika maskuliniteter ställs i relation till en icke-västerländsk norm, och hur de som inte passar in i den normen då behöver inta ett annat förhållningssätt till den. Vad som däremot skiljer vårt resultat från Ocampos är hur Liams förhållningssätt uttrycks genom att anpassa sig och variera sitt beteende beroende på rådande maskulinitetsnorm, där respondenterna i Ocampos studie istället valde att undvika områden präglade av västerländsk kultur.

Vad som vidare blir intressant är hur Liams upplevelse av att familjens förhållningssätt förändrades i och med att han kom ut som homosexuell. Således reflekterar vi över att Liam, efter att han kom ut, fick skifta sina uttryck och applicera ett västerländskt förhållningssätt även inom familjens ramar.

Mikael beskrev att hudfärg spelade roll i görandet av den ideala bilden av en man. Han upplevde att gaycommunityt bestod av olika grupperingar av människor och att han utifrån hans hudfärg, inte kände att han passade in i någon av dem. Även Felix beskrev hur han upplevde att hudfärg fick en betydande roll i hierarkin bland homosexuella män och görandet av maskulinitet.

[...] och jag har aldrig kunnat passa in i något specifikt fack.. om du inte är tydligt vit, så passar du heller inte in i fler fack, du blir utesluten från jättemånga ställen, så det är inte bara just maskulinitet som avgör, du får bryta mot fler andra normer för att du passar in i dem första normerna, och eftersom att jag redan bryter genom att jag också är rasifierad.

Mikael

Men jag tycker att det finns en hierarki [...] och jag håller med om det att vita vältränade män ses upp till, det är det som folk snackar om när man bygger upp den personen som är snyggast.

Felix

Mikaels tankar kring att han inte känner en tillhörighet för att han inte kan passera som vit visar på hur rasistiska och postkoloniala strukturer även genomsyrar den hegemoniska maskuliniteten där homosexuella män inte bara förlorar hegemoniskt kapital utifrån sexualitet, men där en även underordnas ytterligare om en inte har västerländskt utseende. Att Felix beskriver en hierarki inom gaycommunityt som delvis berodde på hudfärg och hur detta används för att konstruera den hegemoniska ideala mannen, härleds till förståelsen för etnicitetens inverkan i görandet av maskulinitet. Mikaels och Felix berättelser kan även kopplas till Connells (1999) argumentation kring de marginaliseringsprocesser inom den hegemoniska maskuliniteten för att framhäva sin egen auktoritet och dominans i den rådande hierarkin mellan män. Utifrån Felix och Mikaels

upplevelser kan en hävda att även homosexuella män bidrar till dessa hegemoniska marginaliseringsprocesser då de själva står för uteslutandet och underordningen av personer med icke-västerländskt utseende.

5.4.4 Maskulinitet utifrån religion

Jonas berättade att han var uppvuxen i, vad han själv beskrev som en religiös familj där kristendom var en stor del av uppväxten. Jonas upplevde att många kristna använde bibeln för att skapa en bild av vad som ansågs maskulint.

[...] ja men jag tror att det hänger ihop med maskulinitet och tro [...] det handlar ju om att om man bygger tron på uppfattningen att bibeln är sanningen och den ska inte ifrågasättas, och på något vis jag tror att det bygger upp ett normativt tankesätt, alltså normativa strukturer, i bibeln står det ju mycket om man och kvinna, och om det är sant så är det så det ska vara, punkt.

Jonas

Jonas upplevelse av hur andra såg bibeln som ett föredöme i görandet av maskulinitet utifrån kön, och hur bibeln ständigt framhäver man och kvinna relaterar till den heterosexuella matrisens starka påverkan på människor och hur den, oavsett hur den tar sig i uttryck, ständigt genererar samma binära tankesätt hos människor. Då bibeln framställer man i relation till kvinna skapas redan där en tydlig bild att det råder åtskillnad mellan könen. Genom matrisens logik reproducerar bibeln bilden av hur kön, genus och begär hör samman och således skapar en normalisering kring heteronormativitet. Vad som dock blir intressant är hur Jonas sedan beskriver hur hans egen tolkning av bibeln hjälpte honom att acceptera, dels sin sexuella läggning, men än mer intressant att hans identitet både genomsyras av maskulinitet och femininitet

Men jag använde ju delvis bibeln som resonemang för att okeja inför mig själv att det är okej att komma ut och då är det ju den här bilden av att människan skapas som Guds avbild, man och kvinna skapades till Guds avbild, men om Gud är en, och både man och kvinna, både maskulint och feminint är en avbild av Gud, då innebär det ju att Gud är maskulin och feminin i sig.

Jonas

Omgivningens diskurs och tolkning av bibeln kan ses som de aktiva handlingar som gör kön och genus, det som benämns som performativitet. Jonas skapar i och med sin förståelse av Gud som både kvinna och man ett subversivt förhållningssätt som innebär en kritik och motstånd gentemot omgivningens och bibelns sätt att göra kön och genus. Hans uttryck för detta motstånd visar på hur religion inte bara kan användas till att producera och reproducera, men även kan utmana den heterosexuella matrisens logik kring görandet av kön och genus. Detta kan därmed ses som ett verktyg för att fördöma den heteronormativa, binära uppställningen av maskulinitet och femininitet, och istället legitimerar och omfamnar hur ens identitet kan utgöras av både maskulinitet och femininitet. Det blir därmed en subversiv praktik där Jonas kan använda sig av samma religiösa logik som tidigare uppställt ett binärt förhållande mellan man och kvinna, men istället landar i en kontrasterande tolkning. Slutligen tillhandahåller detta ett alternativt synsätt att maskulinitet och femininitet inte behöver slå ut varandra och istället kan samexistera i en och samma människa.

5.4.5 Sammanfattning

Av respondenternas svar kan det konstateras att ålder, klass, etnicitet, kultur och religion har en avgörande roll i hur respondenterna påverkas av maskulinitet och därmed framhävs att begreppet aldrig kan ses oberoende av dessa faktorer. Det blev vidare tydligt att maskulinitet i hegemoniska termer inte kan särskiljas från den givna kontexten, då respondenter uppgett hur lokala maskulinitetsnormer präglats av normer på regional nivå. Resultatet har visat att de presenterade faktorerna inte endast påverkar respondenternas maskulinitet på individuell nivå, men även hur exempelvis den heterosexuella matrisens samt hegemoniska maskulinitetens effekter produceras, reproduceras, men även utmanas inom dessa maktstrukturer. Resultat visar att en klasstillhörighet av högre rang kan skapa möjlighet för individuella homosexuella män att på ett friare sätt göra kön. Därutöver visas även hur en högre klasstillhörighet kan minska omgivningens ifrågasättande av individuella homosexuella mäns maskulinitet. Därmed visar vårt resultat att i enlighet med att en hög klasstillhörighet skapar möjligheter, förutsättningar och privilegier i en samhällelig kontext, råder liknande samband även för individuella homosexuella mäns görande av maskulinitet.

Vidare har även den intersektionella analysen synliggjort hur rasistiska och postkoloniala strukturer än idag bidrar i görandet av den ideala maskulinitet inom gaycommunityt. Resultat har visat hur den västerländska vita mannen står som hierarkiskt överordnad, vilket visar på den hegemoniska maskulinitetens kontextbundenhet då den är skapad främst utifrån västerländska attribut. De individuella homosexuella män som inte lyckas leva upp till den västerländska versionen av hegemonisk maskulinitet, underordnas i dubbel bemärkelse, då de delvis underordnas utifrån deras sexuella läggning, men också utifrån att de rasifieras och kulturaliseras.

6. Slutsatser och diskussion

Syftet med vår studie var att studera homosexuella mäns tankar om och upplevelser av maskulinitet, hur de upplever hegemoniska maskulinitetsnormer samt subversiva sätt att förhålla sig till maskulinitet. I och med att hegemonisk maskulinitet är kontextbunden, är våra resultat av relevans att poängtera och framhäva eftersom det svarar för hur individuella homosexuella män upplever hegemonisk maskulinitet inom det svenska gaycommunityt. Därutöver är vårt resultat urskiljbart och relevant att presentera på grund av dess svenska kontext, eftersom den tidigare forskning vi valt att framhålla är utförd i ett amerikanskt sammanhang.

I samband med vår studie har det framkommit hur homosexuella mäns relation till maskulinitet är komplex utifrån flera aspekter. Den hegemoniska maskuliniteten konstruerar ideal som män förväntas eftersträva och producerar en normativ bild av maskulinitet som alla män, även homosexuella män, tvingas förhålla sig till. I vår studie har det uppenbarats att, trots den hegemoniska maskulinitetens underordning av homosexuella män, söker majoriteten av respondenterna att uppnå de ideal som den hegemoniska maskuliniteten består av. I studien har det påvisats att dessa praktiker syftade till att uppnå och upprätthålla maskulinitet i syfte att antingen bibehålla och skapa sin identitet, eller för att hävda sin maskulinitet för omgivningen. Oavsett förfaringssätt och syfte ställdes de i förhållande till hegemoniska maskulinitetsideal. Därmed kan detta ses som ett uttryck för den konflikt som infinner sig när homosexuella män underordnas av hegemonisk maskulinitet, men samtidigt söker att eftersträva dess ideal. I kontrast till detta har det i samband med studien även påvisats att vissa respondenter sökte att utmana dessa hegemoniska maskulinitetsideal genom olika motståndsstrategier. Dessa strategier utgjordes bland annat av att göra feminina genusuttryck, eller att motsätta sig hela den binära uppställningen av maskulinitet och femininitet.

Vad som även framkommit i studien är hur respondenternas definitioner av maskulinitet existerar i förhållande till den normativa maskuliniteten, även om en förhåller sig kritiskt mot den. Vad som även synliggjordes i studien var när

respondenterna uttryckte subversiva definitioner av maskulinitet, vilka syftade till definitionen av deras egen maskulinitet, utgjordes dessa delvis av vad de själva benämnde som femininitet. Dessa feminina egenskaper särskildes då i deras identiteter, och ställdes i binär opposition till de maskulina delarna av deras identiteter. Deras maskulinitet kunde således inte beblandas med de egenskaper som benämndes som feminina, utan de kategoriserades binärt.

Vår studie påvisar att respondenterna upplevde att normer och maskulinitet skiljer sig mellan homo- och heterosexuella män där maskulinitetsideal bland homosexuella upplevs vara mer påverkade av utseende och bland heterosexuella mer kopplade till olika beteenden. Respondenternas förhållningssätt till dessa normer har visats sig variera då de dels anpassar sig till normativa könsroller, men även distanserar sig från de beteenden som ses som en effekt av den hegemoniska maskuliniteten.

Vår studie innefattade en intersektionell analys, vilket uttryckts utifrån olika aspekter. Studien har visat hur maskulinitet inte kan ses oberoende från sin kontext, och framförallt en västerländsk sådan. Homosexuella män som inte lyckas passera som västerländska får utså exkludering i dubbel bemärkelse då dessa män inte enbart underordnas utifrån sexualitet, men även utifrån etnicitet. Klasstillhörighet har även visat sig möjliggöra en viss frihet i görandet av maskulinitet, men samtidigt påverkat respondenternas status någorlunda negativt. Likaså har religion indikerat kunna påverka homosexuella mäns upplevelser och förhållning till maskulinitet, där religion dels tycks kunna producera och reproducera maskulinitetsnormer, men även bidra till subversiva förhållningssätt gentemot dessa.

Vi finner det intressant med avstamp i vår studie att lyfta hur vårt resultat påvisar tendenser hur den heterosexuella matrisens logik kring maskulinitet och femininitet som åtskilda binära oppositioner, tycks ha bäring även i vissa delar av gaycommunityt. Det handlar om, oavsett hur det tar sig i uttryck, ett binärt tankesätt kring kön, genus och begär. Likt respondenternas subversiva definitioner av maskulinitet där kodad maskulinitet och femininitet inte kan beblandas, påvisar vår studie tendenser av hur det inom gaycommunityt överförts en heteronorm där det inte accepteras att uppvisa och uttrycka vad som i den givna kontexten

uppfattas som både maskulint och feminint beteende. Därutöver uppmanar även denna heteronorm, likt den heterosexuella matrisens logik, att män ska uppvisa maskulinitet. I gaycommunityt innebär dock denna överförda heteronorm att en då måste kompensera för det maskulinitetskapital som erhålls när en man åtrår en kvinna, eftersom att en som homosexuell man åtrår andra män. För att kompensera för denna förlorade kamp tvingas homosexuella män istället att överbetona sin maskulinitet, vilket även uppmuntras av andra homosexuella män då det ses som idealiskt.

Utifrån studiens slutsatser som utmynnat i diskussion kring hur heteronormen etablerats i gaycommunityt, uppmanar vi till fortsatt forskning kring den heterosexuella matrisens påverkan på homosexuella män och om andra effekter än de vi identifierat kan påvisas. Vidare föreslår vi att fortsatt forskning kring detta inte behöver begränsas till homosexuella män utan även kan modifieras för att undersöka hur homosexuella kvinnor förhåller sig till olika femininitetsnormer.

Då vi i vår studie avgränsade oss till homosexuella män ser vi angelägenheter i att vidare studera hur bisexuella, transsexuella och queermän upplever, förhåller sig och eventuellt utmanar hegemoniska maskulinitetsnormer. Därutöver ser vi även relevans i att vidare studera hur subkulturer uppstår, konstrueras och utformas som relaterar till hegemoniska maskulinitetsnormer inom gaycommunityt. Våra respondenter hänvisade ibland till beskrivningar av maskulinitet utifrån vissa subkulturer, vilket därmed vore vidare intressant att studera hur maskulinitetsnormer varierar över subkulturernas gränser.

Referenslista

- Ambjörnsson, F. (2016). *Vad är queer?*. (2. utg.) Stockholm: Natur & kultur.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.
- Burnard, Philip (1991) *A method of analysing interview transcripts in qualitative research*. Nurse Education Today, 11, 461-466
- Butler, J. (2007). *Genustrubbel: feminism och identitetens subversion*. Göteborg: Daidalos.
- Connell, R. (1999). *Maskuliniteter*. Göteborg: Daidalos.
- Connell, R., & Messerschmidt, J. (2005). Hegemonic masculinity - Rethinking the concept. *Gender & Society*, 19(6), 829-859, DOI: 10.1177/0891243205278639
- David, M. & Sutton, C.D. (2016). *Samhällsvetenskaplig metod*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Edenheim, S. (2005). *Begärets lagar:: Moderna statliga utredningar och heteronormativitetens genealogi*. 2005.
- Herz, M. & Johansson, T. (2011). *Maskuliniteter: kritik, tendenser, trender*. (1. uppl.) Malmö: Liber.
- Kjaran, J. & Jóhannesson, I. (2016). Masculinity strategies of young queer men as queer capital. *NORMA*, 11(1), 52-65, DOI: 10.1080/18902138.2016.1143274
- Krekula, Clary, Närvänen, A-L., & Näsman, E. (2005). Ålder i intersektionell analys. *Kvinnovetenskaplig Tidskrift*, (2-3), 81-94.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (3. [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Larsson, Sam (2005). Teori, metod och empiri. I Larsson, Sam/Lilja, John/Mannheimer, Katarina (red): *Forskningsmetoder i socialt arbete*. Lund. Studentlitteratur.

Loseke, D.R. (2003). *Thinking about social problems: an introduction to constructionist perspectives*. (2. ed.) New York: Aldine de Gruyter.

Mattsson, T. (2015). *Intersektionalitet i socialt arbete: teori, reflektion och praxis*. (2. uppl.) Malmö: Gleerups Utbildning

Messerschmidt, J. (1993). *Masculinities and crime : Critique and reconceptualization of theory*. Lanham, Md.: Rowman & Littlefield.

Nygren, Lennart (2012) Risken finns, finns nyttan? Etikprövningsnämnderna och den kvalitativa forskningen. I Kalman, Hildur & Lövgren, Veronica (red.) *Etiska dilemman: forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*, Malmö: Gleerups

Ocampo, A.C. (2012). Making masculinity: Negotiations of gender presentation among Latino gay men. *Latino Studies*, 10(4), 448-472.

Powers, W.R. (2005). *Transcription techniques for the spoken word [Elektronisk resurs]*. Lanham, MD: AltaMira Press.

Robertsson, H. (2003). Manliga brytare och maskulinitetskonstruktion. *Nordisk Psykologi*, 55(2), 155-174, DOI: 10.1080/00291463.2003.10637417

Sánchez, F., Greenberg, S., Liu, W., Vilain, E., & Levant, Ronald F. (2009). Reported Effects of Masculine Ideals on Gay Men. *Psychology of Men & Masculinity*, 10(1), 73-8, DOI: 10.1037/a0013513

Sánchez, F., & Vilain, E. (2012). "Straight-Acting Gays": The Relationship Between Masculine Consciousness, Anti-Effeminacy, and Negative Gay Identity. *Archives of Sexual Behavior*, 41(1), 111-119, DOI 10.1007/s10508-012-9912-z

Skærbæk, Eva (2012) Ansvar, anonymitet och kunskapsanspråk. I Kalman, Hildur & Lövgren, Veronica (red.) *Etiska dilemman: forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*, Malmö: Gleerups

SOU 2014:6. *Män och jämställdhet*. Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer

Svedmark, Eva I (2012) Att skydda individen från skada. En forskningsetisk balansakt. I I Kalman, Hildur & Lövgren, Veronica (red.) *Etiska dilemman: forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*, Malmö: Gleerups

Taywaditep, K. (2002). Marginalization Among the Marginalized. *Journal of Homosexuality*, 42(1), 1-28, DOI: 10.1300/J082v42n01_01

Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk - samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet

Wilkinson, W., & Cochran, Sam V. (2004). Authoritarian Hegemony, Dimensions of Masculinity, and Male Antigay Attitudes. *Psychology of Men & Masculinity*, 5(2), 121-131, DOI: 10.1037/1524-9220.5.2.121

Wilson, B., Harper, G., Hidalgo, M., Jamil, O., Torres, R., & Isabel Fernandez, M. (2010). Negotiating Dominant Masculinity Ideology: Strategies Used by Gay, Bisexual and Questioning Male Adolescents. *American Journal of Community Psychology*, 45(1-2), 169-185, DOI 10.1007/s10464-009-9291-3

Bilagor

Bilaga 1

Samtyckesblankett

Härmed intygas att jag har erhållit muntligt och skriftlig information om studien och att jag väljer att delta. Alla personuppgifter samt material från studien kommer att behandlas konfidentiellt. Jag har haft möjlighet att ställa frågor och är medveten om att jag när som helst har möjlighet att avbryta mitt deltagande.

_____	_____	_____
Deltagarens namn	Datum	Namnunderskrift

_____	_____	_____
Forskarens namn	Datum	Namnunderskrift

_____	_____	_____
Forskarens namn	Datum	Namnunderskrift

Bilaga 2

Intervjuguide

Personlig bakgrund

- Hur såg normer kring maskulinitet ut i den kontext du växte upp i?
- Familj/Skola/Vänner

Komma ut-processen

- Berätta om din komma ut-process
- Var det något under den här tiden som fick dig att reflektera mer över maskulinitet?

Maskulinitet

- Hur definierar du maskulinitet?
- Kan du ge exempel på en person som du upplever som maskulin? Vem/varför?
- Hur upplever du de normer och ideal som existerar kring maskulinitet, utifrån ett samhällsperspektiv?

Förhållning till maskulinitet

- Hur förhåller du dig till maskulinitet?
- Hur upplever du behovet av att vara eller bete dig maskulint?
- Upplever du förväntningar på att vara eller bete dig maskulint?
- Kan du berätta om någon situation då dessa förväntningar och krav blev särskilt tydliga för dig?

- Upplever du att din relation till maskulinitet har förändrats efter att du kom ut?
- Upplever du att behovet av att vara eller bete dig maskulint varierar beroende på sammanhang? T.ex. grupper med bara hbtq-personer, grupper med bara kvinnor, grupper med bara heterosexuella män?
- Upplever du att normer kring maskulinitet skiljer sig mellan heterosexuella och homosexuella män?
- Upplever du olika hierarkier utifrån maskulinitet i olika grupper? I sådana fall hur ser de ut? Kan du ge något exempel på när sådana hierarkier har blivit extra tydligt för dig?

Framställning av maskulinitet

- Vad är din upplevelse av hur du framställer maskulinitet?
- Upplever du att du ändrar ditt sätt att vara kopplat till maskulinitet beroende på sammanhang? T.ex. Familj, vänner, dejting, skola? (Omedvetet eller medvetet)
- Är det viktigt för dig att din partner/dina vänner är maskulina? Varför/varför inte?

Maskulinitet kopplat till sexualitet

- Upplever du att din maskulinitet påverkas av din sexualitet?
- Upplever du att din maskulinitet påverkas av din omgivnings föreställningar om din sexualitet?
- Upplever du att din maskulinitet påverkas av samhällets föreställningar om homosexuella män?

Upplever du att du har vissa strategier eller praktiker för att

- Uppnå maskulinitet i olika situationer?
- Upprätthålla maskulinitet i olika situationer?
- Utmana normativa föreställningar om maskulinitet?

Bilaga 3

Informationsblad

Du är inbjuden att delta i en studie om homosexuella mäns mäns tankar och upplevelser av maskulinitet i relation till deras sexuella identitet. Innan du bestämmer dig för huruvida du vill delta eller inte är det viktigt för oss att du är väl medveten om vad ett deltagande innebär. Läs därför noga igenom följande information innan du ger ditt samtycke att delta.

Varför görs denna studie?

Denna studie är en del av socionomprogrammets kurs "Vetenskapligt självständigt arbete på kandidatnivå", även känt som C-Uppsats. Studien bedrivs av två studenter från Göteborgs Universitet vid institutionen för socialt arbete. Vi studenter handleds i sin tur av Anna Hall, universitetslektor. Det är detta arbete som du inbjuds vara del av.

Varför vill vi intervjua just dig?

Vi vill intervjua dig då du tidigare uppgett att du identifierar dig som man och homosexuell, vilket är gruppen människor som studien riktar sig till. Vi hoppas att du kommer kunna berika vår studie med dina tankar samt egna erfarenheter.

Är deltagandet obligatoriskt?

Deltagandet är helt frivilligt och du kan när som helst dra dig ur, även efter intervjun. Efter den 4 december kan vi däremot inte längre acceptera ditt eventuella val att inte delta då inlämning för examination sker dagen efter.

Hur kommer intervjun gå till?

Vi kommer att träffas på bestämd plats och hålla en intervju per person. Dessa intervjuer beräknas att ta ungefär en timma med reservation för ändringar. Vi kommer att, under förutsättning av ditt godkännande spela in dessa intervjuer så att vi i efterhand kan transkribera samt analysera materialet. En samtyckesblankett kommer att delas ut vid intervjutillfället och vi kommer även be dig upprepa samtycket muntligt när intervjun börjar. Intervjun kan även ske i skriftligt format vid de fall vi inte har möjlighet att fysiskt mötas, exempelvis kan det då ske över en chatt. Texten kommer då sparas ner och samtyckesblanketten kommer att skickas innan.

Samtycket kan när som helst dras tillbaka men som nämnts ovan, senast 4 december.

Vad kommer hända med materialet som samlas in under intervjun?

Dina svar och åsikter kommer att avidentifieras, transkriberas och analyseras av oss studenter. Det som framkommit under intervjun kommer att användas för att besvara vår studies syfte samt frågeställningar. Om du önskar är du välkommen att kontakta oss för att få ta del av de inspelningar och transkriberingar som gäller just dig. När studien är färdig och har examinerats kommer dock allt insamlat intervjumaterial att förstöras. Innan dess kommer materialet förvaras på lösenordskyddade datorer.

Kontaktuppgifter

Du är välkommen att kontakta oss om du har frågor gällande din medverkan av intervjun.

Alice Håkansson

Student

gushakaal@student.gu.se

Kim Jansson

Student

guskimja@student.gu.se

Anna Hall,

Universitetslektor och handledare.

anna.hall@socwork.gu.se